བཀའ་བློན་ཁྲི་རྒྱར་སྒྲོལ་དཔོན་ཟླ་བཟང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གི་དོལ་རྒྱལ་སྐོར་གསུང་བཤད།

༢༠༡༩ ཟླ་བཅུ་ ༧ ཚེས་ ༢༨ ཉིན་བཀའ་བློན་ཁྲི་རྒྱར་སྒྲོལ་དཔོན་ཟླ་བཟང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གིས་ལུང་རྟེ་བོད་ཁྱིམ་སྒྲོལ་ཀླུའི་དགེ་ལས་སྒྲོལ་ཕྱག་རྒྱམས་ལ་དོལ་རྒྱལ་སྐོར་གསུང་བཤད་གནང་བ།

།རྒྱ།། དེ་རིང་འདིར་ཚོགས་འདུར་ཕེབས་བའི་དགེ་འདུན་པ་རྣམ་པ། ལུང་རྟེ་བོད་ཕྱག་ཁྱིམ་ལྷའི་ངེས་ལྡོན་པ་དང་། སྒྲོལ་ཀླུ། དགེ་ལས། བཙུ་བའི་སྒྲོལ་ཕྱག་བཅས་ཚང་མར། འདིར་ངོ་ཐྱོད་གནང་བ་བཞིན། ཕེངས་འདིར་དམིགས་བསལ་དགོས་མཚོ་ཞིག་གི་ཐོག་གོ་བློ་ཡུར་དང་། རང་ལྷོང་བོད་ཕྱག་ཁྱིམ་ལྷེ། དེ་བཞིན་སྒྲོལ་ཁ་འདི་བཅས་སྒྲོལ་ཁ་ཁག་གསུམ་ལ་གནས་ཚུལ་འགའ་ཤས་གསལ་བཤད་བྱེད་རྒྱའི་ཚེད་དུ་བཅར་བ་ཡིན། ཁ་ཐོན་བློ་བ་ཐོན་མའི་བློ་མཇུག་ལ་བཅར་རྒྱ་བྱས་པ་རེད། འོན་ཀྱང་སྐབས་དེར་གཟུགས་གཞི་བདེ་མིན་ལ་བརྟེན་བཅར་ཕྱབ་མ་སོང་བས་དགོངས་སེལ་ཞུ་རྒྱ་ཡིན། དེ་རིང་འདིར་གསལ་བཤད་དང་གོ་བསྟར་ཞུ་རྒྱའི་བཟོད་གཞི་ཅི། ཉེ་ཆར་རང་ལྷོང་བོད་ཕྱག་ཁྱིམ་ལྷའི་ནང་བོད་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ལ་༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ནང་ཚོས་ངོ་ཐྱོད་བཀའ་དྲིན་བསྐྱངས་སྐབས་དབལ་ལྡན་ཐྲིད་སྐྱོང་མཆོག་དང་དབལ་ལྡན་བོད་མི་མང་ཐྱི་འཕྲས་ཚོགས་གཙོ་རྣམ་པ་གཉིས་ལ་གོ་ཐྲེག་ཚོགས་ཆུང་གིས་རེ་འདྲན་ཞུས་པ་བཞིན་དོལ་རྒྱལ་སྐོར་བོད་མིའི་ཐྲེག་འཛིན་ཀྱི་གཟིགས་ཐོགས་དང་ཁྲིད་ཐུས། བཞེངས་ཐོགས་གང་ཡིན་སྐོར་ངོ་ཐྱོད་གནང་རྒྱའི་ལས་རིམ་ཞིག་བཟོས་འདུག་ སྐབས་དེར་དབལ་ལྡན་ཐྲིད་སྐྱོང་མཆོག་དང་དབལ་ལྡན་བོད་མི་མང་ཐྱི་འཕྲས་ཚོགས་གཙོ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་གསུང་བཤད་ཟབ་རྒྱས་བྱས་པ་ཡིན། ཁྱིད་ཐྲེ་ལ་དེ་ལ་ཞུ་མཁན་ལྟ་དང་། ཁྱིད་ཐྲེ་ལ་ཞུ་ཐུག་བཅས་ཁྱོད་དེ་བ་བཞུ་གཅིག་ཐྱུང་འདུག ཏེ་བ་ཚང་མ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་མ་རེད། འོན་ཀྱང་དེའི་ནང་ནས་ང་ཚོས་དོ་སྣང་ཁྱེད་དགོས་པའི་ཏེ་བ་ཐུག་འདུག ཏེ་བ་ཐུག་པོ་དེ་ཚོ་ལ་བཟོད་བཟོ་ལྟར་ས་འདུ་མིན་ཅམ་མ་ཀྱོགས། དོན་སྙིང་ཏེ་བ་ཞུ་མཁན་ཚོའི་བསམ་བློའི་ནང་དོལ་རྒྱལ་ཐེས་འབྲང་བ་ཚོར་ཀ་གོང་ས་མཆོག་དང་བོད་མིའི་ཐྲེག་འཛིན་ཀྱི་ངོས་ནས་ནང་ཕྱོགས་ཡང་དག་པ་ཞིག་དང་ཏྲང་པོ་རང་མ་ཐྱུང་བའི་ཚོར་སྣང་ཡོད་པའི་བཟོ་འདུ་ཞིག་ཏེ་བའི་ནང་འཚོན་འདུ། ཞལ་ལྷགས་ཀྱི་ནི། ཏེ་བ་འགའ་ཤས་ནང་ཕྱོགས་ཡང་ཏུང་ཕོ་ཡ་ཞིག་ལ་ཁ་ཕྱེ་ཡ་ཁ་ཕ་ཡ་ཁ་ཕ་ཡ་ཁ་ཕ

ཚོའི་རྒྱས་ཁྱགས་སྒེ་མཐུད་བསྡད་པ་ཡིན་ན། བོད་པ་ཁ་བྱལ་ལ་ཕྱིན་ནས་རྒྱ་གར་དང་པ་ཀི་སི་ཐན་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ཆགས་པ་བཞིན་གནས་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཡོང་རྒྱ་མ་རེད་དམ་ཞེས་དང་། སྒྲ་ཚོགས་ནང་ཁོང་ཚོར་དབྱེ་འབྱེད་བྱས་པ་དེ་དང་བདེན་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་དམ་ཞེས་དང་། ཁྱག་བར་ཏྲི་བ་གཉོང་མཁན་སྨོན་ལྷག་དེས་མཐོང་ཚུལ་ལ་སྒྲ་ཚོགས་ནང་ཁོང་ཚོར་ལྷན་བུའི་དབྱེ་འབྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ། དབེར་ན། སྨོན་གྱའི་ནང་དུ་སྨོན་ལྷག་གཅིག་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་མཁན་ཡིན་པ་ཥེས་ན། སྨོན་ལྷག་གཞན་ཚོས་ཁོ་ལ་མཐོང་ཆུང་དང་མི་དགའ་བ་བྱ་རྒྱའི་གནས་ཚུལ་དང་། ཐ་ཁང་དང་ཚོང་ཁང་སོགས་ནང་དོལ་རྒྱལ་ཟླས་འབྲང་བ་མ་ཝེབས་རོགས་ཞེས་སྲུར་ཡིག་སྲུར་བ་དེ་དག་ཡིན་ཚོག་ Social discrimination ཞེས་པ་འདི་བོད་སྒྲོད་བཏང་ནས་སྒྲ་ཚོགས་ཀྱི་དབྱེ་འབྱེད་ཆགས་རྒྱ་མ་རེད་དམ་ཞེས་དང་། སྒྲིར་བཏང་ནས་མི་ཚང་མར་ཚོས་དད་རང་དབང་གི་ཐོབ་ཐང་སྒྲོད་དགོས་ཀྱི་མ་རེད་དམ། ཡང་ཡིན་ཚོ་གཞན་ Secularism བོད་སྒྲོད་བཏང་ནས་རྒྱ་གར་ནང་བཞིན་ཚོས་ལུགས་གང་འདྲ་ཞིག་བྱས་པའམ་སྒེལ་བ་ཡིན་ནའང་རང་དབང་སྒྲོད་དགོས་པ་མ་རེད་དམ་ཞེས་པའི་དྲི་བ་ཁག་བྱེ་ཙམ་བྱུང་འདུག། ཤེས་དེར་གསུང་བཤད་རྒྱུན་རིང་གནས་མཐའ་བསྡོམས་བཏུབ་རྒྱའི་དུས་ཚོད་ལ་བཟློས་པར་བརྟེན། ལན་འདེབས་འགྲེལ་བཤད་གསལ་པོ་གནང་རྒྱའི་དུས་ཚོད་མ་བྱུང་བ་དང་། དེ་ཇོས་གསལ་བཤད་གནང་རྒྱའི་གོ་སྒྲིག་གནང་ཤེས་ཚོགས་འདུ་གྲོས་པ་གཟིགས་ནས་དེའི་ཤོང་ལའི་ཁ་ནས་ལན་ཡོད། དེ་ཚོའི་ཐོག་གསལ་བཤད་ངེས་པར་བ་དགོས་པ་གཟིགས་ནས་དེའི་ཤོང་ལ་ཁ་ནས་ཚོགས་འདུ་ཁྲོལ་ཆེན་བྱས་ནས་ཁ་ཟིས་ཡོད། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་ཕ་ཐང་ངེས་པར་ཏུ་དགོས་པ་ཤེས་ཞིབ་བྱས་ནས་ཁ་ཟིས་ཐུག་དེབ་མང་པོ་ཡོད། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གསལ་བསྟན་གས་ནང་གནས་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ནམ་ཞེས་ཁ་ཏོན་བྱས་ནས་ཁ་ཟིས་ཡོད། གཞུང་འབྲེལ་མིན་པའི་ཚོགས་པ་ཁག་གི་ངོས་ནས་ཆེད་མངགས་རྩོམ་སྒྲིག་ཚོགས་ཆུང་བཙུགས་ནས་ངོ་སྒྲོད་ཀྱི་དེབ་བྱིས་པ་དང་གང་ཟག་རྣམ་པ་ཡིན་པ་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོད་ཡོད། ཇི་ཆར་ལྟོ་ལྟོགས་སུ་རི་བོ་དགེ་ལྡན་པའི་གདན་ས་ཁག་གི་རྩོམ་སྒྲིག་ཚོགས་ཆུང་གིས་བྱིས་པའི་དེབ་དེ་འདྲ་ཡོད། དེ་དག་གཟིགས་ཏ་གསལ་པོ་མཆྱེན་རྒྱ་རེད། ང་དེ་རིང་མི་ཤེར་གཅིག་གི་ངོ་བོའི་ཐོག་ནས་བཅར་བ་ཡིན་མ་གཏོགས། སྒྲིག་འཛུགས་དང་ལྷ་ཚན་གང་གིའང་སྐུ་ཚབ་མཚོན་ཀྱི་ཡིན། དེར་བརྟེན་ངས་མཐོང་ཚུལ་དང་སྒྲིར་ལྟངས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གང་ཡིན་པ་རྟམས་ངོ་ཚང་ཡག་པོ་བྱས་ནས་ཅན་སྐབས་ངའི་བསམ་བློའི་ནང་དགའ་སྐྱེ་འདུས་མའི་ཚོར་བ་ཞུ་བྱུང་། དགའ་སྐྱེ་འདུས་མའི་ཚོར་བ་བྱུང་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་བཤད་ན། ལྷག་ཅན་གསལ་ཡང་ཡིན། Social discrimination ཞེས་ཀ་ཅ་ཀ ཙམ་ནས་ལྷུབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེས་བློ་བཏང་ཡོད་ཀ་ཅང་མང་པོ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ๑๙๙๑།๑๙๙๘ ཙམ་ནས་ལྷུབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེས་བློ་བཏང་བཀའ་སྒྲོལ་མགོ་ཚུགས་ཡོད། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་ལྷ་ཕྱིར་ལམ་སྟོན་བཀའ་སྒྲོལ་ཀ་ཅང་གསལ་པོ་མང་པོ་བསྟན་ཡོད་བ་མ་ཟད། བཙན་བྱོལ་སྒྲིག་འཛུགས་དང་། གདན་ས་ཁག ཆ་ཆེན་ཁག་སོགས་སྒྲ་ཁྲིན་མང་པོས་དེའི་ཤོང་ལའི་ཀ་ཅང་ཀ་ཅང་ཡོད་ཀྱང་། ང་དྲང་ན་གཞོན་ཀྱི་ལྷ་ཚན་ནང་དང་། ན་གཞོན་ལྷ་ཚན་དེ་ཡང་ཥེས་ཡོན་མེད་མཁན་ཀྱི་ན་གཞོན་ལྷ་ཚན་མིན་པར། སྨོན་གྱ་འགྲིམ་བཞིན་པའི་སྨོན་ལྷག་ནང་དང་། དེ་ཡང་རྒ་ས་ནང་རྒ་ས་པའི་ཅེ་འཁོར་ལ་ཡོད་པའི་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ནང་བོད་ཕྱུག་ཁྱིམ་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་འཛིན་སྐྱོང་བོག་ཡོད་པའི་སྨོན་ལྷ་གྱ་ཁག་གི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་སྨོན་ལྷ་ཕྱིས་ནང་ད་དུང་དོགས་པ་རྣམ་རྟོག་མ་ཚོད་པར་ཕེ་ཚོམ་ཀྱི་

སས་བོན་ལྷག་ཡོད་པ་འདིས་བསམ་བློའི་ནང་ཐུང་ཟད་མ་བདེ་བ་དང་ཡ་མཚན་པོ་ཞིག་ཐྱོང་། འདི་སྒོམ་ཕྱག་གི་ཞན་ཆ་ཞིག་ལ་བརྟེ་མི་རུང་། འདི་ང་ཚོ་ལས་ཀྱི་སྟེ་མོ་བ་དང་། བཅན་ཐྱོལ་བོད་མིའི་ཐྲིག་འཇུག་ལས། སྒོམ་གྱ་ཁག་གི་དགེ་ལས་ཚོས་གསལ་བཤད་གོ་བསྐོན་ཡང་དག་པ་ཞིག་མ་ཐྱོང་བའི་དབང་གིས་སྒོམ་ཚོས་དོགས་པ་རྣམ་རྟོག་མ་ཚོད་པ་དང་། དེ་ཅམ་དུ་མ་ཐད། དོལ་རྒྱལ་རྟེས་འབྱང་བ་དེ་ཚོས་ཐབས་ལམ་སྟོ་ཚོགས་ཐོག་ནས་ལོག་པའི་ཏྲིལ་བསྒྲགས་ཀྱགས་ཆེན་པོ་ཁྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་དེས་ཀན་ཀྱགས་ལྷ་བྱང་ཚོའི་གཞོན་ཐེལ་ཚོའི་ནང་བཟློས་པའི་ཚར་བ་ཞིག་ཡོང་སྐབས། འཇིགས་སྟོང་དང་བསམ་བློའི་ནང་མ་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཐྱོང་བ་འདི་ཅི་རང་བཞིན་གྱི་གནས་སྟངས་ཤིག་རེད།

དེའི་གོང་དུའང་ཡ་རི་ནས་ཕེབས་པའི་བོད་མི་བསམ་ཡོད་གཅིག་གིས་ང་ལ་གནས་ཚུལ་གསུངས་ཐྱོང་། ཡ་རིའི་ནང་དུ་བོད་མི་གཞོན་ཐེལ་མང་པོ་ཞིག་གི་བསམ་བློའི་ནང་དོལ་རྒྱལ་ཚོགས་པའི་ཏྲིལ་བསྒྲགས་ལོག་པ་ལྷོལ་བའི་ཁྲས་པ་བཟློས་ཡོད་པ་དང་། ཁོང་ཚོའི་བསམ་བློའི་ནང་᧢ཀོང་ས་མཚོག་དང་བོད་མིའི་ཐྲིག་འཇུག་ངོས་ནས་ཀན་ཐོག་ཕྱོགས་ཕན་ཏུའི་མི་འགྲིག་པའི་བསམ་ཚུལ་ཡོད་མཁན་མང་པོ་འདུག ཁོང་ཚོར་གསལ་བཤད་བྱས་ནའང་ལས་ལྟ་བོར་གསལ་བཤད་འགྲོ་ས་མེད་མཁན་དེ་འདྲའང་འདུག་ཅེས་གསུངས་ཐྱོ། ཁོང་ཚོས་གནས་ཚུལ་མཁོ་ལྟར་ཁྱབ་བྱེ་མ་ཀཏྲོགས་ཏ་ལས་ཀན་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡ་ཡ་ཡ། ཁོང་ཚོ་ལ་ཕན་ཐོགས་ཆ་བཤད་ནས་ཀོགས་ཀཅོད་ཁྱེད་ས་མེད་པ་ལྟ་བུ་རེད། མི་དང་མི་ཕྱག་ནས་ཤད་ཆ་བཤད་ནས་དོགས་ཀཅོད་ཁྱེད་ས་མེད་པ་ལྟ་བུ་རེད། ཟླ་རྒྱ་བར་ལ་བལྟས་ནས་བསྡད་ན་དོལ་རྒྱལ་ཚེས་འབྱང་བའི་ཟླ་རྒྱ་འདི་འབེལ་བོ་དང་ཏྲིགས་ཆེ་བ་དང་ཁྱབ་ཆེ་བ་ཡོད། དེའི་ཁ་གཏད་ལ་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཟླ་རྒྱའི་བརྒྱད་ལམ་ཐོག་ལ་དེ་ཅམ་གསལ་བཤད་མང་པོ་མེད་པ་གསལ་པོ་རེད། གནས་ཚུལ་འདི་རྒྱ་གར་ནང་ཐུང་ཡ་རི་དང་མི་འདྲ་བར་གནས་ཚུལ་གང་ཡིན་ནའང་ཁྱེད་ཀོགས་གཅོད་ཁང་བཀའ་འདྲི་ཞུ་བར་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། ཐྲིག་འཇུག་དང་ལས་ཀྱི་སྟེ་མོ་བའི་ངོས་ནས་དུས་ནས་དུས་སུ་གསལ་བཤད་གནང་བོས་པ་ཞིག་བང་བགོས་པ་ཞིག་ཡིན་དུས་དོགས་པ་རྣམ་རྟོག་ལྷས་པ་འདི་ཞན་ཆ་ཞིག་རེད། བསམ་བློའི་ནང་སྐྱོ་སྟངས་ཞིག་ཐྱོང་། ངས་དཀའ་སྐྱོ་འདྲེས་མའི་ཚོར་སྟངས་ཐྱོང་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན། དཀའ་བགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ལགས་རེ་ན། བོད་ཕྱག་དེ་ཚོའི་རང་གི་བསམ་བློའི་ནང་ཡོད་པའི་དོགས་པ་རྣམ་རྟོག་དེ་དག་ཐྲས་ནས་མ་བཞག་པར་གོ་སྐབས་ཐྱོང་དུས་གསལ་སྟོན་བྱས་ཏེ་བཀའ་འདྲི་ཞུས་པ་འདི་ཅ་ཅང་ཡག་པོ་རེད་བསམས་ཐྱོ།

གནས་ཚུལ་གང་ཡིན་རྩང་སར་པོ་བྱས་ནས་བགྱི་ཁྲིང་བྱ་རྒྱ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་རེད། དེ་འདྲ་བྱེད་མ་ཐུབ་ཚེ་ལས་ཀྱི་སྟེ་མོ་ཚོས་ཁྲེད་ཚོའི་བསམ་བློའི་ནང་གང་ཡོད་པ་མཁྱེན་ཀྱི་མ་རེད། མ་མཁྱེན་ན་གསལ་བཤད་གནང་རྒྱའི་གོ་སྐབས་དེ་ཡང་བཆག་འགྱོ་རེད། དེར་བརྟེན་སྒོམ་ཕྱག་ཚོས་ཏྲི་བ་ཞུས་པ་འདི་ཡང་དག་པའི་གནང་ཐྱོགས་ཤིག་རེད་བསམ་པ་བྱེན་ཀྱི་འདུག ངེ་ལ་བརྟེན་གས་ང་ཚོའི་བསམ་བློའི་ནང་དུ་ཡང་དོགས་པ་རྣམ་རྟོག་མ་ཚོད་པ་དེ་འདྲ་ཡོད་རེད་བསམས་ནས་ཀོ་འཕྲད་ཀྱི་ཡོད། དེར་བརྟེན་ངས་ཏྲི་བ་ཞུ་མཁན་ཚོར་དགའ་བསུ་ཞུ་རྒྱ་དང་། མ་འོངས་པར་ཡང་ཁྱེད་རང་ཚོར་དེ་འདྲའི་དོགས་པ་རྣམ་རྟོག་ཡོད་ན་ཞུ་ཐུབ་ཚེ་ལས་ཏྲི་ཁ་ཤས་ཤེས་ཤེའི་བསམ་བློའི་ནང་ཅར་གས་མ་བསྡད་པར་བཀའ་འདྲི་བཀའ་ཐྲིལ་ཞུ་ས་སུ་ཡོད་མེད་ཀར་དེར་བཀའ་འདྲི་བཀའ་ཐྲིལ་ཞུ་དགོས། དེ་འདྲ་མ་རག་ཆེ་དེང་སྐབས་དེབ་དང་ལྡེ་རྒྱ། དེ་བཞིན་གནས་ཚུལ་བཤད་ལམ་ཁག་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དག་རང་གཟིགས་ཀྱི་ཐད་ཀར་དོགས་གཅོད་ཁྱེད་ཀ་ཡག་པོ་ཡོད་རེད་བསམས་ཀྱི་འདུག དེ་རྒྱབ་ལྟོངས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ངོ་སྒྲོད་ལྟ་བུ་རེད།

ང་ལྷ་ངས་གོང་དུ་ཞུས་པའི་བྱ་བ་ལྟ་བུག་ཅིག་གི་རང་གནས་ཚུལ་བྱང་བ་དེ་བག་གི་ཐོག་ང་ཚོའི་མཐོང་ཚུལ་ག་རེ་ཡོད་རེད་ཅེ་ན། བཀའ་འདི་ཞུ་མཁན་ལྷོད་ལྷག་ཁྱང་ཧས་ཧིག་རེད། བ་ལྷ་བངས་བྱང་གི་ཀནས་ལྷངས་ལ་མཚོན་ན་ངས་ཞུས་པ་བཞིན་རེད། ལྷོད་ལྷག་བྱག་གི་བྱ་བའི་རང་གནས་ཚུལ་དེ་བག་ཐོན་ཀྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་དེས་གང་མཚོན་ཀྱི་ཡོད་ཅེ་ན། ལྷོད་ལྷག་བྱག་གི་བསམ་བློའི་རང་དོགས་པ་རྒྱམ་རྩོག་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཁོང་ཚོ་གཅིག་ཕྱི་མ་ཀཱོགས། ལྷོད་ལྷག་ཀཱན་ཀྱི་བསམ་བློའི་རང་མེད་པ་ཞིག་ཐག་གཅོད་ཐུབ་རྒྱ་ཆེད་ཀྱི་མ་རེད། ཚོགས་འདུ་ཆེན་པོའི་རང་ཡར་ལངས་རྗེས་བྱ་ཞུ་མཁན་དེ་ཕན་བྱེད་ལས་པ་དང་སྙོང་ཆ་ཡོད་མཁན་ཞིག་མ་ཀཱོགས། ཚང་མས་ཞུ་ཆུས་ཀྱི་མ་རེད། དེར་བརྟེན་མི་བྱག་གི་བྱ་བས་ལྷོད་ལྷག་གི་སྒྲོ་ཚོགས་རང་དོགས་པ་རྒྱམ་རྩོག་ཡོད་སྒྲིད་པ་དང་ཡོད་པ་མཚོན་ཀྱི་རེད། བཟམས་ཀྱི་འདུག། དེ་ལྟ་བུའི་བསམ་ཚུལ་དང་དོགས་པ་རྒྱམ་རྩོག་ཡོད་མཁན་གཞན་མང་པོ་ཡོད་སྒྲིད་པ་རེད། ལྷོད་ལྷག་རང་ལན་ཚན་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་བཀའ་མོལ་ཡོང་སྒྲིད་པ་ཞིག་རེད། དེར་བརྟེན་དེ་ཚོར་ངོས་པར་དུ་དོགས་པ་རྒྱམ་རྩོག་གཙང་དགོས་རྒྱ་དང་གསལ་བཤད་བྱེད་རྒྱ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་མ་གཏོགས། དེ་བཞག་ན་རང་བཞིན་ཀྱི་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་ཆགས་རྒྱའི་ཚབ་ལ་དོགས་པ་རྒྱམ་རྩོག་མང་དུ་འགྲོ་རྒྱའི་ཉེན་ཁ་ཡོད། དེར་བརྟེན་བོད་ཕྱག་ཁྱམ་ལྷོའི་ཐྲི་ཁང་ཚོས་ངོ་སྐྱོད་གོ་ཐྲེག་ཚོགས་ཆུང་གི་ངོས་ནས་དེའི་ཐོག་ཚོགས་ཆུང་གི་ཀུན་ཡོད། ཀུན་ཡོད་ཡོད་ལྷོའི་ཐྲི་ཁང་ནས་ཀ་ཅས་ཡར་ཏུ་དགོས་མཁོ་ཡོད་པའི་ཀནས་ལྷངས་ལ་ངས་མཐོང་ཐུབ་ཀྱི་འདུག

རྒྱབ་ལྷོངས་དེའི་ཐོག་ནས་བ་ལྟ་འདིར་བཀའ་མོལ་ཞུ་རྒྱའི་དོན་ཆན་བསྡོམས་བརྒྱབས་ནས་ཞུ་ན། ལྷོད་ལྷག་བྱག་གི་བྱ་བ་དེ་དག་ཆོག་བཙོད་བཙོ་ལྟངས་བང། གསལ་པོ་ཡོད་མེད་ལྟ་ཆོགས་ཀྱི་ཡོང་སྒྲིད་པ་རེད། དེའི་ནང་དོན་ཞིབ་ཚགས་བལྟས་ན་བསམ་བློའི་རྒྱབ་ལྷོངས་ནང་གང་ཡོད་པ་ཞིག་མཚོན་ཐུབ་ཀྱི་རེད་ཅེ་ན། བྱ་བ་དེ་ཚོའི་ནང་ནས་པོ་ཀོང་ལས་ཀ་ཁག་ཅིག་ཡོད་ཅིང་ཁོ་ཀ་ཡ་ཡང་ཡ་ཡང་བསྡུར་བ་བང། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་མིའི་ཐྲི་ཁང་ལྟར་ཤོ་ལ་ཁྲལ་ཤོར་ལ་ཐུང་དོར་གྱི་ལམ་སྟོན་ཟབ་ནན་ཡང་ཡང་ཡ་ཡ་ཡ། ཁ་ལ་ཐུན་ནས་ཐོད་ཡོད་ཀ་ཤ་ཡ། ཀ་ཁ་ལ་ཐོ་ཁ། ཀ་ཞུང་འབྲེལ་མིན་པའི་ཚོགས་པ་ཁ། ཀང་ཟག་ཐེར་ཁ་ཁ་ཀ་མང་པོ་ཞིག་གི་ཀ་ཅ་ཆེའི་ཐུང་དོར་ཀྱི་ལམ་སྟོན་དེ་དག་ལག་ལ་ལྷར་ཆེད་ལས་རིམ་དང་འབད་ཚོལ་མང་པོ་ཞིག་ཀནང་ཡོད། དེ་ཚོའི་ནང་ཕྱན་བྱ་མ་འོས་པ་དང་མ་འཚམས་པ། མ་འདད་བ་དེ་འདྲ་ཡོད་པའི་ཚོར་ལྷང་ཡོད་པ་ཏྲི་བ་དེ་ཚོས་ཀས་ལ་ཕྱི་ཀ་ཡ་ཀ་ཅ་ཆེའི་ཐུང་ཡ་ཡ་ཏ་ཡ། ངོ་ལ་ཆུ་ལ་ཐ་ལ་ཏ་ཚ་ཡ། ངོ་ལ་ཆུ་ལ་ཐ་ལ་ཏ་ཚ་ཡ། ངོ་ལ་ཆུ་ལ་ཐ་ལ་ཏ་ཚ་ཡ། ངོ་ལ་ཆུ་ལ་ཐ་ལ་ཏ་ཚ་ཡ། ངོ་ལ་ཆུ་ལ་ཐ་ལ་ཏ་ཚ་ཡ། ངོ་ལ་ཆུ་ལ་ཐ་ལ་ཏ་ཚ་ཡ། ངོ་ལ་ཆུ་ལ་ཐ་ལ་ཏ་ཚ་ཡ། ངོ་ལ་ཆུ་ལ་ཐ་ལ་ཏ་ཚ་ཡ། ངོ་ལ་ཆུ་ལ་ཐ་ལ་ཏ་ཚ་ཡ། ངོ་ལ་ཆུ་ལ་ཐ་ལ་ཏ་ཚ་ཡ། ངོ་ལ་ཆུ་ལ་ཐ་ལ་ཏ་ཚ་ཡ། ངོ་ལ་ཆུ་ལ་ཐ་ལ་ཏ་ཚ་ཡ། ངོ་ལ་ཆུ་ལ་ཐ་ལ་ཏ་ཚ་ཡ

ངོ་ལ་ཆུ་ལ་ཐ་ལ་ཏ་ཚ་ཡ། ངོ་ལ་ཆུ་ལ་ཐ་ལ་ཏ་ཚ་ཡ། ངོ་ལ་ཆུ་ལ་ཐ་ལ་ཏ་ཚ་ཡ

ངོ་ཆན་ལ་ཀ་ཅ་ཆ། ཁྱོ་ཀ་ཞུ་ལ་ཐ་ལ་ཏ་ཚ་ཡ། ངོ་ལ་ཆུ་ལ་ཐ་ལ་ཏ་ཚ་ཡ། ངོ་ལ་ཆུ་ལ་ཐ་ལ་ཏ་ཚ་ཡ

ངོ་ཆ་ཆ་ཀ་ཅ་ཆ། ཁྱོ་ཀ་ཞུ་ལ་ཐ་ལ་ཏ་ཚ་ཡ། ངོ་ལ་ཆུ་ལ་ཐ་ལ་ཏ་ཚ་ཡ

ངོ་ཆ་ཆ་ཀ་ཅ་ཆ། ཁྱོ་ཀ་ཞུ་ལ་ཐ་ལ་ཏ་ཚ་ཡ

དོན་ཚན་གསུམ་པ། ༧གོང་སས་མཆོག་དང་སྒྲིག་འཇུག་ཀྱི་ངོས་རས་དོལ་རྒྱལ་རྟེས་འབྱང་བ་དེ་ཚོར་བོད་མི་སྒྲོ་བྱེད་ས་
དང་ཆིག་བསྒྲིལ་ཡོང་རྒྱར་ཐབས་ཤེས་དེ་ཙམ་མ་གནང་བའམ། ཐབས་ཤེས་གནང་བ་དེ་མ་འདང་བའི་གཟིགས་ཚུལ་
ཡོད་པ་ཞིག་མཐོང་གི་འདུག

དོན་ཚན་བཞི་པ། ཆིག་བསྒྲིལ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་དང་། ཆིག་བསྒྲིལ་ཡོང་ཆེད་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་བཀག་འགོག་
གནང་རྒྱ་དེ་ཕྱན་ཏྲ་ལྷོད་ཏུ་གཏོང་དགོས་པ། དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་བཀག་འགོག་གནང་རྒྱ་དང་བོད་མིའི་རང་ཆིག་
བསྒྲིལ་ཡོང་རྒྱའི་ཁེ་ཕན་གཉིས་བསྡུར་ན་ཆིག་བསྒྲིལ་ཡོང་རྒྱ་གལ་ཆེ་བ་དང་། དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་བཀག་འགོག་
གནང་རྒྱ་དེ་ཙམ་གལ་ཆེན་པོ་མིན་པ་ལྟ་བུའི་གཟིགས་ཚུལ་ཡོད་འདུག

ངས་གོ་སྐྱངས་ཤིག་ལ་ཏྲི་བ་ཏྲྀ་པོ་དེའི་རྒྱབ་ལྟོངས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་བསྡུས་རས་བཟློད་ན། དོན་ཚན་བཞི་པོ་འདིའི་ནང་
འདུས་པ་ལྟ་བུ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། དོན་ཚན་བཞི་པོ་འདི་ད་ལྟ་ན་གཞོན་ཚོའི་དགོངས་པའི་ནང་དོགས་པ་རྣམ་རྟོག་གིས་ཁ
པ་ཡོང་བ་ཞིག་མ་རེད། སྔོན་མ་རས་དོལ་རྒྱལ་སྐོར་༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ལམ་སྟོན་བཀའ་སློབ་
ཡང་ཡང་ཕེབས་པ་དང་། དེར་སྒྲིག་འཇུག་ཀྱིས་མཐུག་སྟོང་ཕྲན་ལའི་ཤུགས། དོལ་རྒྱལ་ཚོགས་པས་དོན་ཚན་འདི་
དག་གི་ཐོག་ཟོག་པའི་དྲིལ་བསྒྲགས་མང་པོ་བྱས་ཡོད། སྒྲོ་ཚོགས་རིན་ཆེན་ཞིང་ཁྱིམ་པོ་ལྟ་ཡོད། དེར་བརྟེན་དེ་ཚོ་ཚང་
མ་ཕྱོགས་བསྒྲུབས་བརྒྱབས་རས་ཕྱི་ལོ་ *૧૯૯૬* སྨོ་ *૬* ཚེས་ *૬* ཉིན་བོད་མི་མང་སྒྲོ་འཛིན་ལྟེན་ཚོགས་ཀྱི་དོལ་རྒྱལ་དང་
འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་རྟེས་འབྲེལ་བ་ཚོ་དང་མཉམ་བཅས་བྱོལ་སྒྲིག་འཇུག་ཀྱིས་དང་། གདན་ས་ཁག ཕྱི་ཤེར་ཚང་མར་
འབྲེལ་བ་གནང་ཕྱོགས་སྐོར་དོན་ཚན་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱི་མོས་ཀྱོས་ཚོད་བཞག་ཡོད། ལོ་བཅུ་དགུ་ཉི་ཟླ་སྟོན་ཀྱི་སྐད་ཚ
རེད། ད་དུང་དེ་རྟེས་རྩོག་འཛིངས་མྱ་མཐུད་ནས་བསྡད་པར་བརྟེན། ཕྱི་ལོ་ *૧૯૯૭* སྨོ་ *૯* ཚེས་ *૧૭* ཉིན་དོན་ཚན་
བཅུ་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱི་མོས་ཀྱོས་ཚོད་བཞག་ཡོད། ཕྱི་མོས་ཀྱོས་ཚོད་གཉིས་པོ་དེའི་དོན་ཚན་ཁག་དང་དེའི་ངོ་སྐྲད་
སྟོན་འགྱེའི་བཟློད་ཚེ་ཀ་དེ་དག་ཡག་པོ་བྱས་ཏེ་ཟློག་ན། ད་ལྟ་ངའི་གོང་དུ་ཞུས་པའི་དོགས་པ་རྣམ་རྟོག་བཞི་པོར་གསལ་
བཤད་ལན་ཕེབས་རེས་ཤིག་ཀྱོས་ཚོད་དེ་དག་གི་ནང་འཁོད་ཡོད། དེར་བརྟེན་དེ་ལྟ་བུའི་དོགས་པ་རྣམ་རྟོག་ཡོད་མཁན
ཡིན་ན་ཕྱི་འཛིས་ལྟན་ཁང་གིས་ཕྱི་མོས་ཀྱིས་བཞག་པའི་ཀྱོས་ཚོད་དོན་ཚན་བརྒྱད་པོ་དང་དོན་ཚན་བཅུ་གཅིག་པོ་
གཉིས་ལ་བསྐར་དུ་ཞིབ་འཇུག་གནང་ན་དེའི་ཐོག་གས་གསལ་པོ་ཆགས་པའི་རེ་བ་ཕྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཀྱོས་ཚོད་དེ་དག་མང
ཚོགས་ཀྱི་བསམ་བློ་འགྲེར་ལྟངས་དང་ལས་དོན་ཕྱེད་ཕྱོགས་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་གལ་གནད་ཆེ་བའི་ཀྱོས་ཚོད་ཀ་ལྟག
རེད། ཏྲས་ཚོད་ཡྱན་རིང་ཕྱིན་ལྟངས་གཅིག་ཕྱས་ནས་ཀྱི་ཏྲན་ཡྱལ་རས་ཡལ་འཀྱོ་བ་ལྟ་བུ་ཡོང་ཁྲིད་པ་རེད།
དེར་བརྟེན་དེ་ཚོ་ཡང་རས་ཡང་ཏྲ་ལྷགས་བྱེག་གནང་བ་དང་། ཟློ་བ་ལྷག་ཚོར་ཡང་ཕྱེག་ལ་ལས་ཀ་ཕད
གནང་ན་ཡག་པོ་ཡོད་རེད་བས་མ་ཀྱི་འདུག ཀྱོས་ཚོགས་ཀྱི་ནང་ཆུ་ཆེ་གཉིང་ཟླ་ཀྱི་ཕྱེ་ཞིབ་ཁན་གནང་རྟེས
གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཀྱོས་ཚོད་ཡིན་པར་བརྟེན། དེ་ཚོའི་ཆོག་བཟློད་རེ་རེའི་ནང་དོན་དག་གལ་ཆེན་མང་པོ་ཚུད་ཡོད།
ཀྱོས་ཚོགས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ཁག་གི་ནང་ནས་རག་གི་རེད། དོལ་རྒྱལ་སྐོར་ཕྱིས་པའི་དེབ་དེ་ཚོའི་ནང་དྲའབ་བགོད་ཡོད། དེ
དག་ཟློན་ཕྱུག་ཚོས་ལྟགས་ཟློག་ཀྱི་ནང་ན་གསལ་པོ་ཆགས་ཀྱི་རེད། ངས་ཡིག་ཆ་འདི་ལྷང་འབྲེན་ཕྱིད་བགོས་དོན་གང
ཡིན་ཞེ་ན། ཡིག་ཚོག་ཏུ་འགོད་ཡོད་པར་བརྟེན་ཡང་ནས་ཡང་ལྟགས་ཟློག་ཀྱི་ནང་ཕྱི་ཡོང་གི་རེད། དེའི་ནང་ཚོ་ཀྱང
ཀྱང་དང་དོན་དག་བསྡུས་པོ་ཡོང་ལྟ་བས། དོགས་པ་རྣམ་རྟོག་མང་པོ་ཞིག་གི་ལན་དེ་ནས་རག་གི་རེད། ད་ལྟ་ངཚོས
ངག་ཚོག་ནས་ཀྱས་པ་དེ་དག་ཚང་མས་ཟློར་ངེས་ཀྱི་ཡོད་མེད་དང་ཚོགས་འདུ་ཀྱལ་ཟླེས་ཕྱིད་ཀ་བཟློད་ཚར་བ་ཡོང

སྒྲིང་བ་རེད། དེར་བརྟེན་ངས་ཡིག་ཆ་རིང་པོ་དེ་ཚོར་ཁ་འཕང་མ་བྱས་བར་གྲོས་ཆོད་རྩོག་རྩོག་གཏེས་ལ་ཁ་འཕང་བྱས་པ་དེས་ཁྱེད་རང་ཚོར་ལྷག་ཏུ་ཐུགས་ཁྲོག་གནང་བདེ་བ་དང་དོན་ལ་ཕན་པ་ཡོད་རེད་བསམ་གྱི་འདུག

དེ་རིང་ངས་དོན་ཆན་བཞི་ཕྱུས་པའི་རྒྱང་རས་དང་པོ། ༢གོང་ས་མཆོག་དང་སྒྲིག་འཛུགས། གཞུང་འབྲེལ་དང་གཞུང་འབྲེལ་མིན་པའི་སྟེ་ཆན་ཁག ཆོས་སྟེ་ཁག་གིས་དོལ་རྒྱལ་རྗེས་འཐུང་བ་དང་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཐུགས་ལ་བརྟེན་རས་དོལ་རྒྱལ་རྗེས་འཐུང་བ་ཚོའི་འགྲོ་བ་མིའི་གཞི་རིམ་གྱི་ཐོབ་ཐང་དང་ཚོས་དད་རང་དབང་གི་ཐོབ་ཐང་ལ་དོ་ཥག་ཕྱིན་ཡོད་ཅེས་ཁོང་ཚོས་བཤད་པ་དེ་བདེན་པ་མ་རེད་ཅེས་ཕྱི་གི་ཡོད། ང་ཚོས་གང་གིས་ང་བ་ཁོང་ཚོ་དངོས་ཀྱིས་བརྒྱུད་གསུམ་རས་ལ་ཕྱི་བར་གསུམ་དུ་དོ་ཥག་ཕྱིན་པ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་མེད་པ་ཐག་བཅད་རས་བཟོད་ཕྱབ་པ་ཞིག་རེད། དོ་ཥག་ཕྱིན་ཡོད་ཀྱི་མ་རེད་ཅེས་ཚོད་དཔག་བྱས་པའི་གནས་སྟངས་ཤེག་མིན། དོ་ཥག་ཕྱིན་དང་མ་ཕྱིན་ཟེར་བ་ཁྱིམས་དོན་གྱི་ཏྲི་བ་གཅིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། ཆབ་སྲིད་དང་སྒྲོ་ཚོགས་ཀྱི་ཏྲི་བ་ཡང་རེད། དེ་དག་ཞིབ་ཚགས་པོ་བྱས་རས་ཀཱཥ་ཀས་ཀླུ་ཞིག་རེད། ཁོང་ཚོས་ཡིན་རྐང་ཐོག་རས་ཆོག་ཀཅིག་བོད་སྒྲོད་ཀཏོང་གི་ཡོད། བོད་ཡིག་ཐོག་ཕྲིས་པ་ངས་མཐོང་མ་བྱུང། ཁོང་ཚོའི་ཏྲི་ལ་བསྒྲགས་མང་ཆེ་བ་ཡིན་རྐང་དང་ཆུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྐང་ཡིག་ཀཞན་གྱི་ཐོག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་དག་རང་ཁོང་ཚོས་ཀང་ཕྲིས་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ༢སྒྲབས་མཚོན་རིན་པོ་ཆེས་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་བྱེད་རྒྱུར་ Ban གནང་བ་རེད་ཅེས་ཡིན་ཚོག་འདི་བོད་སྒྲོད་བཏང་ཡོད། ཡིན་ཚོག་འདི་ང་ཚོའི་བོད་རྐང་ཐོག་ལ་ "མི་ཚོག་པ་བཟོས་པ" ལྟ་བུ་ཞིག་རེད། ༢སྒྲབས་མཚོན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གིས་དགག་བྱ་དང་བཀག་འགོག་གནང་བ་ཞིག་རེད་མ་ཀཏོགས། དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་མི་ཚོག་པའི་བཅན་བཀའ་བཏང་བཀའ་བཏང་མེད། དེར་བརྟེན་མི་ཚོག་པ་བཟོས་མེད་ཅེས་ང་ཚོས་གསལ་པོ་ཥེས་དགོས། མི་ཚོག་པ་བཟོས་ཡོད་ན། ང་ལྟ་བསྟེན་གསོལ་བྱེད་མཁན་ཚོ་གང་འདྲ་བྱས་བསྟེན་གསོལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་དམ། ང་ལྟ་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་བྱེད་མཁན་ཚོས་རང་དབང་གི་ཐོག་བསྟེན་གསོལ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་མ་ཟད། ༢གོང་ས་མཆོག་ལ་མཆན་སྐད་བོད། ༢རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ས་ཐོག་ས་ཁང་ཁ་ཕྱིས་བསྒྲགས་ཀྱང་ངོ་རྒོལ་གྱི་ཐུམས་སྟོན་ཁྲིམ་སྒོར་བྱེད་རྒྱ། ༢སྒྲབས་མཚོན་རིན་པོ་ཆེའི་སྒྲའི་ཉེས་ལ་བཅར་བསྒྲགས་ཀྱང་ངོ་རྒོལ་ཁྱི་ཐུམས་སྟོན་ཁྲིམ་སྒོར་བྱེད་རྒྱ། ༢སྒྲབས་མཚོན་རིན་པོ་ཆེའི་སྒྲའི་ཉེས་ལ་བཅར་གནང་མེད་པ་བང། དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་མི་ཚོག་པའི་བཀའ་ཁྲབ་ཁ་ཕྱིས་ལ་ཁ་ཕྱིས་ཀ་ཡ་ཐེ་ལ་ཁ་ཕྱིས་ཀ་ཡ་ཐེ་ལ་ཁ་ཕྱིས་ཀ་ཡ་ཐེ། ཁ་ཕྱིས་ཀ་ཡ་ཐེ་ལ་ཁ་ཕྱིས་ཀ་ཡ་ཐེ། ཁ་ཕྱིས་ཀ་ཡ་ཐེ། ཁ་ཕྱིས་ཀ་ཡ་ཐེ།

 ཉིན་ལ་དྲག་ལ་དུས་འཁོར་དབང་ཆེན་བཀའ་ཏིན་བསྒྲུབས་སྐབས་ཀྱི་ལྷོན་འགྲོའི་བཀའ་སྩོལ་རང་། དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་བྱེད་མཁན་ཡོད་ན་དབང་ཆེན་རང་མ་ཡིན་རོགས། ཌོས་ཀྱིས་རྒྱ་ཅུ་བསྟེན་གསོལ་མ་བྱེད་ཅེས་བཟློད་ཀྱི་ཡོད། བསྟེན་གསོལ་བྱེད་དང་མ་བྱེད་སོ་སོའི་ལག་པ་རེད། ང་ཚོས་བཅན་དབང་བྱེད་རྒྱ་གར་ཡང་མེད། དེ་སོ་སོའི་འདོད་པ་རེད། བསྟེན་གསོལ་བྱེད་མཁན་ཡིན་ན། ཌོས་ཀྱི་མདུན་རས་གསང་ལྷགས་ཀྱི་དབང་ལ་སོགས་བའི་ཚོས་ཕྲུས་ན། ཟླ་བློ་བ་གཉིས་ཀར་དམ་ཚིག་ཅམས་རྒྱའི་གནས་སྦྱངས་ཤིག་ཆགས་ཀྱི་རེད་ཅེས་བཀའ་བློ་བསྡུལ་ཡོད། བཀའ་བློ་འདིའི་ནང་མཚོན་བཅས་᪥ཀླུབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེ་མཚོག་གིས་རྩ་བ་ཉིད་ནས་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་ཚོག་གི་མ་རེད་ཅེས་གསུངས་མེད། ཌོལ་རྒྱལ་མ་བསྟེན་ན་ཡག་པོ་ཡོད་པ་བང་། ཁོན་ཀྱང་ཌོས་ཀྱིས་བཤད་པ་དེ་ཅན་མ་ཅན་སོ་སོའི་འདོད་པ་རེད་ཅེས་བཀའ་བློ་བསྡུལ་ཡོད་པར་བརྟེན། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ད་ལྟ་ང་ཚོའི་བཅན་བྱོལ་ཕྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་བབ་ཐོག་ནས་᪥ཀླུབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེ་མཚོག་གིས་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་མི་ཚུག་པ་བཟོས་ཕྱིན་རྒྱ་མེད་ལ། མི་ཚུག་པ (Ban) ཞེས་པ་དེ་མཐང་མེད། དེ་ང་ཚོས་གསལ་བོ་བྱས་ཏེ་ཤེས་དགོས་རྒྱ་ཞིག་རེད། དེར་བརྟེན་᪥རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མཚོག་གི་བཀའ་སྩོལ་ཉིན་རང་མ་ཉིན་ཀྱི་རང་དབང་དེ་དོལ་རྒྱལ་རྟེས་འཕྲད་ཆེ་ཚོར་རང་འཐག་གས་བཞག་ཡོད་པ་མ་གཏོགས། རང་དབང་དེར་གང་དུའང་ཁོད་གནོད་སྐྱོན་བཏང་མེད། ཁོང་ཚོའི་བྱེད་སྒྲུབས་དང་བཤད་སྒྲུབས་ཕྱོགས་ནས་བསྡུས་ན་དེ་ལས་ལྷོག་སྟེ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛིགས་དང་དགོན་སྡེ་ཁག ᪥གོང་ས་᪥ཀླུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་ཚོས་དང་རང་དབང་གི་ཐོབ་ཐང་ལ་ཁོང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཚུར་བརྟལ་བཤིག་བཏང་བ་ཅི་ཙང་གསལ་བོ་ཡོད། འགྲོ་བ་མིའི་གཞི་རིམ་གྱི་ཐོབ་ཐང་ཞེས་པ་དེ་སྒྲིར་བཏང་གི་རྒྱབ་ཆ་ཞིག་རེད། བ་ལྟ་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་དང་མ་བསྟེན་ཞེས་པ་འདི་གལ་སྲིད་མ་བསྟེན་གསུངས་ན། དེས་བསྟེན་མཁན་ཚོས་ཚོས་དང་རང་དབང་གི་ཐོབ་ཐང་ལ་གཙོ་ཀྱི་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་འགྱེལ་བཟློད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཅོག་སྟེ་ལྟ་རྒྱབས་བསྟེན་དང་མ་བསྟེན་དེ་ཚོས་དང་རང་དབང་གི་ཐོ་ཁང་ཀྱི་ཡོད་ལ་ལྟ་ཞུར་འགྱེལ་ལ་ཟློ་ཐུག་ཀྱི་ཡོད། མ་བསྟེན་གསུངས་པ་དེ་ཁོང་ཚོས་རང་དབང་ཐོག་ནས་བསྟེན་རྒྱར་གཙོ་བའི་བཟོ་འདུ་མིན་ནམ་སྐམ་པའི་དོགས་པ་ཡོང་སྲིད་པ་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་གནས་སྦྱངས་འདི་ཞིབ་ཚགས་བོ་ཐུས་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་རེད།

རྒྱལ་སྲིའི་ཁྲིམས་ཐོག་ནས་བསམ་བློ་བཏང་ནི་ཚོས་དང་རང་དབང་གི་ཐོབ་ཐང་དེ་རྒྱལ་སྲིའི་ཁྲིམས་གང་གི་ནང་གསལ་ཀྱི་ཡོད་ཅེ་ན། མཁས་འཚེལ་རྒྱལ་ཚོগས་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཀུན་སྤྱོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་སྐོར་ཡོངས་ཁྱབ་གསལ་བསྒྲགས་ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད། ཡོངས་ཁྱབ་གསལ་བསྒྲགས་དེའི་དོན་ཚན་བཅོ་བཏྲད་པའི་ནང་བོད་སྐད་ཐོག་བཟློད་ན་ཚོས་དང་རང་དབང་བཟློད་ཚོག་གི་ཡོད། དེའི་ནང་དོན་དག་གསུམ་ཀྱི་རང་དབང་སྐོར་སྐད་ཆ་བཤད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ཅི་རྟམ་རྟོག་དང། ནང་གི་སེམས་ཚོར། ཚོས་ལུགས་ (Thought, Conscience & Religion) བཅས་ཡིན། མི་ཚང་མར་གཅིག་ཏུར་ཀྱི་རང་དབང་གི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་ཅེ་ན། རང་གི་རྟམ་རྟོག་གང་འདྲ་ཞིག་འཛིན་ཀྱི་ཡིན་ནའང་དེ་འཛིན་ཚོག་གི་རེད། ནང་གི་སེམས་ཚོར་ཀྱི་འགྱུར་བ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་དེར་རང་དབང་ཡོད། ཚོས་ལུགས་གང་འདྲ་ཞིག་ལ་དད་མོས་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ནའང་རང་དབང་ཡོད་ཅེས་རང་དབང་གསུམ་པོ་འདི་མཉམ་དུ་ཡོད་པ་ལས་ཚོས་རྒྱང་པའི་ཚིག་དེ་མེད། དེར་རང་དབང་ཡོད་སྦྱངས་དེ་རྣོར་ཀྱི་ཉམས་ལེན་བྱས་ནའང་འགྲིག་གི་རེད། མི་མང་པོ་མཉམ་དུ་ཚོགས་ནས་ཚོ་གཅིག་ལེན་དང་། གསོལ་འདེབས་སྨོན་ལམ་བྱེད་རྒྱ་ལ་སོགས་བྱས་ནའང་འགྲིག་གི་རེད། ཁྱབ་སྒེལ་དང་དྲིལ་བསྒྲགས་བྱས་ནའང་འགྲིག་གི་རེད། ཚོས་ལུགས་བཟོ་བསྒྲར་བྱས་ནའང་འགྲིག་གི་རེད། ཚོས་ལུགས་བཟོ་རྒྱ་དེ་ཡང་ཚོས་དང་རང་

དབང་གི་ཐོབ་ཐང་ནང་ཡོད། དེར་བརྟེན་ཆོས་དང་རང་དབང་གི་ཐོབ་ཐང་ལ་ཆོས་ལུགས་བྱེ་བྲག་པ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ལ་སྐྱོན་བཟོད་དང་ཡོན་ཏན་བཟོད་རྒྱ། དེར་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་བྱེ་བྲག་པ་སྲུ་ཡང་རུང་བ་ཞིག་གིས་ཆོས་ལུགས་བཟང་པོ་བཤད་རྒྱ་ཡོངས་ཁྱོགས་ཡོངས་ཁྱབ་གསལ་བསྒྲགས་ཀྱི་ཆོས་དང་རང་དབང་གི་དོན་ཚན་དེའི་ནང་ཚུད་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། དེར་བརྟེན་ཁོང་རང་ཚོ་སྐོར་ངོས་ནས་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་བྱས་པར་ང་ཚོ་སྲུ་ཞིག་གིས་མ་བྱོས་ཞེས་བཀག་སྡོམ་བྱེད་པར་འགྲོ་གི་མེད། བཀའ་སྩོལ་གནང་བ་ཅམ་ཞིག་རེད། ཁོང་ཚོའི་མཁྱམ་ཚོགས་ཐོག་དུང་དང་རྒྱ་ཕྱིན། ཇ་སྒྲག་རོལ་མོ་དཀྱིལ་ནས་བརྒྱང་གསོ་གཉོང་རྐབས་སུ་ཞིག་གིས་དེར་འགོག་རྒྱེན་བཙོ་གི་མེད། རྒྱ་གར་ལྷ་ཕྱོགས་ལ་ཕྱིན་ན་ཧར་དགེ་ལྡན་དང་སེར་སྨད་གྲྭ་མཁན་ཏུ་ཕྱིན་པ་དེའི་ནང་ལྷོས་དང་། ཁོང་ཚོས་དགོན་པ་ཡ་མ་ཚོ་ལས་ཇི་ག་པ་དང་གྲ་རྒྱས་པ་བྱས་དང་བྱེད་མྱས་རེད། དེ་ཚོར་ཕྱི་ཚོགས་དང་ཕྱིག་འཇུགས་སུ་གང་གིས་ཕེ་གཉོགས་བྱེད་ཀྱི་མེད། ཁོང་ཚོས་ཏྲི་ལ་བསྒྲགས་གནས་ཆུར་ཤེ་ཏ་ཅང་ཀྱགས་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་ཁོང་རང་ཚོར་རང་དབང་ཡོད་ནས་བྱས་པ་ཞིག་རེད་མ་གཉོགས། རང་དབང་མེད་པར་བྱས་པ་ཞིག་མ་རེད། དེ་དག་ལ་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་གནོད་སྐྱོན་ཆུ་ཙམ་བཏང་མེད། ༢གོང་ས་མཆོག་གིས་དོལ་རྒྱལ་བཀའ་འགོག་གནང་ན་འགྲིག་གི་མི་འདུག་ཅེས་བཤད་བཞིན་པ་དེ་ཨི་༢གོང་ས་༢སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་ཨ་ཚོས་དང་རང་དབང་ལ་དོ་ཡོག་གཉོང་རྒྱའི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཁོང་ཚོར་ཏྲི་ལ་བསྒྲགས་མ་བྱེད་བཤད་ཀྱི་མེད། ཁོང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཀ་གོང་ས་མཆོག་ལ་དོལ་རྒྱལ་བཀག་འགོག་མ་གནང་རོགས་གནང་ཞེས་ངོ་རྩོལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེར་བརྟེན་ཆོས་དང་རང་དབང་ཐར་གདལ་བཤིག་བཏང་བ་རེད་དམ། ཚུར་གདལ་བཤིག་བཏང་བ་རེད། དེ་ང་ཚོས་གསལ་པོ་ཤེས་དགོས་རྒྱ་ཅ་ཙམ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ལར་ནས་ཆོས་དང་རང་དབང་གི་ཐོབ་ཐང་ཞེས་པ་ཅི་ཆ་རྒྱན་མེད་པའི་ཐོབ་ཐང་ཞིག་མ་རེད། ག་དུས་ཡིན་རྩུང་ཆ་རྒྱན་ཡོད་པའི་ཐོབ་ཐང་ཞིག་རེད། འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་གསལ་བསྒྲགས་ཀྱི་དོན་ཚན་གཉིས་པའི་ནང་། གསལ་བསྒྲགས་འདིའི་ནང་བཀོད་པའི་ཐོབ་ཐང་ཚང་མ་འགྲོ་བ་མི་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་ཆད་ཚང་མར་གཅིག་མཚུངས་ཡོད་པ་རེད་མ་གཉོགས། ཁ་ཤས་ལ་ཡོད་པ་དང་ཁ་ཤས་ལ་མེད་པ་མིན་ཞེས་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད། དེར་བརྟེན་ཆོས་དང་རང་དབང་གི་ཐོབ་ཐང་ཡང་དོལ་རྒྱལ་རྩེས་འབྲང་བར་ཇི་ཙམ་ཡོད་པ་དེ་དང་གཅིག་མཚུངས་༢གོང་ས་མཆོག་དང་བོད་མི་གཞན་ལའང་ཡོད་དགོས་ཀྱི་རེད། དེར་བརྟེན་དེ་གདལ་བཤིག་ཕྱིན་མེད་པ་དང་གལ་སྲིད་གདལ་བཤིག་ཕྱིན་ཡོད་ན། ཚུར་ཁ་ཤོག་རྣམ་༢གོང་ས་མཆོག་དང་བོད་མི་གཞན་དག་གི་ཆོས་དང་རང་དབང་གི་ཐོབ་ཐང་ལ་གདལ་བཤིག་ཕྱིན་པ་ཡིན་པ་དེ་ཁྱིམས་དང་ཆབ་སྲིད་ཐོག་རྣམ་པ་སྣོད་དང་བདེན་རྟགས་ཡོད་པའི་གནས་སྦྱངས་ཤིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་བཟོད་རྒྱ་ཡིན།

ང་ཚོ་རྒྱ་གར་ནང་བསྡད་ཡོད་པར་བརྟེན། རྒྱ་གར་ནང་གི་ཆོས་དང་རང་དབང་གི་གནས་སྦྱངས་བཤད་དགོས་ཐུང་ན། རྒྱ་གར་ཕྱི་ཙ་ཁྱིམས་འོག་ནས་བཤད་དགོས་པ་ཞིག་རེད། རྒྱ་གར་ཕྱི་ཙ་ཁྱིམས་ནང་ཆོས་དང་རང་དབང་གི་ཐོབ་ཐང་ཙ་ཁྱིམས་དོན་ཚན་ ༢༥ ནང་ཡོད། དེའི་ནང་གསོས་བང་པོ་གཉིས་པ་གསུམ་པ་བང་། དེའི་འགྲེལ་བཤད་བཙས་ལ་ལྷོས་བང་། རྒྱ་གར་ནང་ཆོས་དང་རང་དབང་གི་རེ་ཡོད་པ་དེ་ཙ་ཁྱིམས་དོན་ཚན་ ༢༥ ནང་གསལ་ཕྱི་རེད། རྒྱ་གར་ཕྱི་ཆོས་དང་རང་དབང་གི་ཐོབ་ཐང་དེ་ཆ་རྒྱན་མང་པོ་ཡོད་པའི་ཐོབ་ཐང་ཞིག་རེད་མ་གཉོགས། ཆ་རྒྱན་གང་ཡང་མེད་པའི་ཐོབ་ཐང་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་མེད། ཙ་ཁྱིམས་དོན་ཚན་ ༢༥ ཆོས་དང་རང་དབང་ (Freedom of Religion) ཅེས་པའི་མགོར་གང་ཞིག་བཟོད་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། མགོ་དང་པོར། ཕྱི་ཆོགས་ཀྱི་ཕྱིག་འཇུགས་དང་མང་ཆོགས་ཀྱི་བཟང་སྡོད།

འཕྲོད་བསྟེན་བཅས་ལ་མ་གཏོང་བའི་ཐོག་རས་ཞེས་ཆ་རྒྱུན་གསུམ་པོ་འདི་སྟོན་དུ་ཡོད། དེ་རས་དེ་ཚོར་གཏོང་ཀྱི་མེད་པ་ཡིན་ན། ཆོས་ལུགས་གང་འདྲ་ཞིག་ལ་དད་པ་དང་ཉམས་ལེན། མཉམ་ཚོགས། ཏྲི་ལ་བསྒྲགས་སོགས་བྱས་ཀྱང་ཆོག་གི་རེད། གལ་སྲིད་ཆོས་ལུགས་གཅིག་གི་ཉམས་ལེན་དང་ཚོ་ག་ཕྱག་ལེན་ལ་ཁ་གཡར་ཏེ་མང་ཚོགས་ཀྱི་སྒྲིག་འཛུགས་ལ་གཏོང་ཀྱི་ཡོད་ན། དབེར་ན། བོལ་ཆུལ་བསྟེན་གསོལ་བྱེད་མཁན་ལྟ་བུར་ཆ་མཚོན་ན། བ་ལྟ་ང་ཚོ་བོད་པའི་མང་ཚོགས་དང་སྒྲིག་འཛུགས་ནང་སྐབས་མ་བདེ་བ་བཟོ་མཁན་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཁོང་ཚོ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། བཟང་སྐྱོང་དང་འགལ་ནས་འཇིགས་སྐྱལ་རིང་ལུགས་བྱེད་རྒྱུ་དང་མི་གསོད་རྡུང་དང་མནར་གཅོད་གཏོང་རྒྱ་ཡོངས་ཇོགས་དོལ་ཆུལ་ཇེས་འབྲང་བ་ཚོས་བྱས་དང་བྱེད་མྱས་རེད། དེ་དག་ལ་བལྟས་སྐབས་བཟང་སྐྱོང་དང་འགལ་བ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། འཕྲོད་བསྟེན་ལ་གཏོང་དང་མི་གཏོང་ཅས་པ་དེ་ཤི་སྐབས་མཚམས་སོ་སོའི་གནས་ཚུལ་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་རེད། དབེར་ན། བ་ལྟའི་ཁོང་ཚའི་བྱེད་བབ་དེ་མྱ་མཐུད་ནས་ཕྱིན་ན། རྒྱ་གར་གཞུང་ཕྱོགས་ནས་ཁྱིམས་དང་སྒྲིག་གཞིའི་ཐོག་ནས་བཀག་བསྟོམས་བྱེད་ན་བྱེད་ཚོག་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། ལྷག་པར་ཁོང་ཚའི་འགྲོ་སྟངས་དང་ལས་ཀ་བྱེད་སྟངས་རྣམས་ཆུབ་ཕྱོགས་པའི་ལྷ་སྟངས་ཐོག་ཆགས་བྱས་ན། ཚོས་ལུགས་ཀྱི་ཚབ་ཏུ་ཀལ་ཏི་ (Cult) རེད་ཅེས་བརྗོད་ཀྱང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཤོད་རྒྱ་ཅ་ཅང་ཁག་པོ་རེད། ཡིན་ལེན་དུ་ཡོད་པའི་དགེ་བཤེས་རྣལ་བཟང་གི་ཚོས་ཚོགས་དེ་ཀལ་ཏིའི་ངོ་བོར་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཐུའི་གཞུང་གིས་ཕྱིར་ཁྱབ་ཁ་ཤས་མཐོང་བ་རེད། བ་ལྟ་ཁོང་ཚའི་བྱེད་ཕྱོགས་ལ་ཕྱན་བ་འགྱུར་བ་བཅུང་ནས་ཁོང་ཚོར་དཀའ་ངལ་མི་ཡོང་རྒྱའི་ཕབས་ཤེས་མང་པོ་བྱས་པ་རེད། དེང་སང་ལྷན་བྱ་ལྷིང་འཇགས་ཡོད།

ཐྲོབ་ཐར་མན་ (Bob Thurman) ཀྱི་ཙོམ་ཡིག་དེ་དག་བློག་ན་ New Kadampa ཞེས་པ་དེ་ཀལ་ཏི་ཡིན་པ་དང་། གལ་སྲིད་ཀལ་ཏི་མིན་ནའང་དེའི་ངོས་སྲུ་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ་དེ་ཅུ་ཅང་གསལ་པོ་རེད། དེ་ལྟར་སོང་ན་རྒྱ་གར་གྱི་ཁྱིམས་ཐོག་བཀག་བསྟོམས་བྱེད་ཚོ་རྒྱ་མ་གཏོགས། བྱེད་མི་ཚོ་པའི་གནས་སྟངས་ཆགས་ཀྱི་མེད། རྩ་ཁྱིམས་དོན་ཚན་ཉེ་ལྟ་པའི་ནང་གསེས་དོན་ཚན་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་ནང་། རྩ་ཁྱིམས་གཏན་ལ་མ་ཕབ་པའི་སྟོན་གཏན་ལ་ཕབ་ཟིན་པའི་ཚོས་ལུགས་ཁག་དང་ཚོས་ལུགས་ཁག་གི་འཛིན་སྐྱོང་དང་འབྲེལ་བའི་ཁྱིམས་ཡིག་གང་ཡོད་པ་དེ་རང་འཇགས་བསྟད་ཀྱི་རེད་མ་གཏོགས། འགྲན་བ་འགྲོ་ཡི་མ་རེད། ཚོས་བདེ་རང་བདང་གི་ཚ་རྒྱན་དེའི་འོག་ནས་འགྲན་བ་འགྲོ་ཡི་མ་རེད་ཅེས་བྱེད་ཡོད། དེའི་འོག་གི་དོན་ཚན་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་བདུས་གྲོས་ཚོགས་དང་མངའ་སྡེ་གྲོས་ཚོགས་སོ་སོས་བཀོས་གལ་ནས་ལ་ཚོས་ལུགས་ཁག་གི་ཉམས་ལེན་བྱེད་སྟངས་དང་། འཇིན་སྐྱོང་བྱེད་སྟངས་ཀྱི་ཐོག་ཚོད་འཇིན་དང་བཀག་འགོག་བྱེད་རྒྱའི་ཁྱིམས་བཟོས་ནི་བཟོ་ཚོག་གི་རེད། ཁྱིམས་བཟོ་རྒྱའི་དབང་ཚད་དེ་གྲོས་ཚོགས་ལ་ཡོད་མྱས་རེད་ཅེས་བྱེད་ཡོད། དབེར་ན། རྒྱ་གར་གྱི་ཚོས་ལུགས་མང་པོའི་ནང་རིགས་དང་ཁ་དོག་གི་དབྱེ་བ་ཕྱི་ཁར་ཁ་ཤས་ལྟ་ཁང་ནང་རིགས་གང་འདྲ་ཞིག་འགྲོ་ཚོག་པ་དང་། རིགས་གང་འདྲ་ཞིག་འགྲོ་ཚོག་གི་མེད་པ། དེ་བཞིན་ཚོས་ཀྱི་ཐྲོན་སྐྱོང་བྱེད་རྒྱ་དེ་ཡང་རིགས་གང་འདྲ་ཞིག་གིས་བྱེད་ཚོག་པ་དང་རིགས་གང་འདྲ་ཞིག་གིས་བྱེད་ཚོག་གི་མེད་པ། རིགས་དང་ཁ་དོག་བྱེ་བྲག་པ་ཁ་ཤས་རིག་ཏུ་མི་རྡུང་བ་ (Untouchable) ལྟ་བུ་བཙོ་རྒྱའི་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་ཡོད། དེ་དག་ཚང་མ་ཚོས་དང་རང་གི་འོག་རང་དབང་སྐད་མེད། ཁྱིམས་ཐོག་ནས་ཚང་མ་མེད་པ་བཟོས་ཡོད། བཤད་རྒྱ། ལྟ་ཁང་ནང་འདི་འཇལ་ཚོག་དང་འདི་མི་ཚོ་བཟོད་རྒྱའི་ཁ་ནས་ལྟ་དེ་དག་ཚང་མ་ཁྱིམས་ཐོག་ནས་མེད་པ་བཟོས་པ་རེད། དེས་ཁང་མཚོན་ཀྱི་ཡོད་ཅེ་ན། མང་ཚོགས་ཀྱི་སྒྲིག་འཛུགས་དང་བཟང་སྐྱོང་དང་འགལ་བའི་ཁ་ནས་ཚུལ་ཞིག་ཡོད་གི་

ཡོད་ན་ཆོས་དང་རང་དབང་ལ་ཕེ་གཏོགས་དང་། ཆོད་འཇོག། སྲང་མ་འཇོག་ཁྱད་ཆོག་པ་དེ་ཁྱིམས་ཐོག་རྒས་ཀ་ཅང་ གསལ་བོ་རེད། འདི་རྒྱ་གར་གྱི་རྩ་ཁྱིམས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཤིག་རེད།

འོན་ཀྱང་ང་ཆོའི་ངོས་རྒས་འདི་སྲ་བློའི་ཆོད་འཇོག་དང་སྲང་མ་འཇོག་གནང་མེད། བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྱིམས་ལྟ་བུར་མཆོན་ན། བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྱིམས་དོན་ཚན་བཞི་པའི་རང་ཆོས་དང་རང་དབང་གི་གནས་སྟངས་དེ་ཡོད། ཆོས་དང་རང་དབང་གི་གནས་སྟངས་རང་དང་པོ་དེར་ཆོས་ལུགས་ཡོངས་ཇོགས་ཁྱིམས་ཀྱི་མདུན་སར་འདུ་མཉམ་ཡིན་ཞེས་བཀོད་ཡོད་སྟབས། དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་བྱེད་མཁན་དེ་ཆོས་ལུགས་ཤིག་ལ་བརྩིས་རབས། དེ་བང་ དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་མི་བྱེད་མཁན་གཉིས་ཀ་ཁྱིམས་ཀྱི་མདུན་སར་འདུ་མཉམ་ཡིན། དེར་བརྟེན་གཅིག་གི་ཐོབ་ཐང་ ལ་གཞན་ཞིག་གིས་གཙོང་སྐྱེན་བཏང་ན་འགྲིག་གི་མེད། ང་ཆོའི་ངོས་རྒས་གཙོང་སྐྱེན་གཏོང་གི་མེད། ཁོང་ཆོའི་ངོས་ རྒས་གཙོང་སྐྱེན་གཏོང་རྒྱའི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་བཞིན་ཡོད། གལ་སྲིད་དེའི་སྐོར་བོད་མི་མང་སྲི་འཛིན་ལྷན་ཚོགས་རྒས་ ཆོད་འཇོག་གནང་ན་གནང་ཆོག་རྒྱའི་ཆ་རྐྱེན་དེ་བཙན་ཁྱིམས་དོན་ཚན་བཞི་གཏན་པའི་རང་ཡོད། མི་རིགས་དང་རྩ་ དོན་གྱི་དགོས་མཁོ་ཆེན་པོའི་ཆེད་ཁྱིམས་ཀྱི་ཐོག་རྒས་ཆོད་འཇོག་བཀག་འགོག་བྱས་པ་ལྟར་ཅི་ཁོད་ཡོད་པར་ བརྟེན། ཆོད་འཇོག་བཀག་འགོག་བྱེད་ཆོག་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་གིས་ཁོ་ཀ་ཡང་ཐེག་ཆུ་ཅི་ཡང་ཟ་ཐུབ་ཡོད་པར་ བཤད། ཆོད་འཇོག་བཀག་འགོག་བྱེད་ཆོག་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་གསལ་ཡོད། ང་སྲ་གནང་ཡོད་མ་རེད་དེ། མ་འོངས་ པར་གནང་རུང་ཁོང་ཆོའི་གནས་ཚུལ་ཁ་ཧས་ལ་བོད་མི་མང་སྲི་འཛིན་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ཁྱིམས་དང་ཐྲིག་གཞི་བཟོས་ ཀྱང་བཟོ་མ་ཆོག་པའི་གནས་སྟངས་མེད་པ་ཤ་ཅང་གསལ་བོ་རེད།

ངས་བོད་ཚན་དང་བོ་དེར་བསྡོམས་བརྒྱབས་རས་ཞུ་རྒྱར། ༢གོང་ས་༢སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་བོལ་རྒྱལ་ཐོར་ ཟླང་བོར་བཀའ་སྩོལ་བ་སྐལ་བཟང་ད་ལན་བཟུང་ད་ལན་རྗེས་འབྲང་བ་ཆོར་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་ཆོས་བདུ་རང་ དབང་གི་ཐོབ་ཐང་ལ་བརྟལ་བཤིག་བོ་ཐག་འགྲོ་རྒྱའི་མཐུད་འཛིན་སྣ་གཅིག་ཀྱང་བསྐྱར་མེད། ཁྱེད་རང་ཆོར་དེ་ལྟར་ བསྐྱར་བའི་བོགས་པ་ཆུམ་རྟོག་ཡོད་ན་དེ་གཞི་ཅ་མེད་བའི་བོགས་པ་ཆུམ་རྟོག་ཅིག་རེད་ཅེས་ངས་གསལ་བོ་ཞིག་ བཟོས་ན་བསམས་ཟིན།། གཞི་ཅ་མེད་བའི་བོགས་པ་ཆུམ་རྟོག་རེད་ཅེས་ངས་བཟློད་པ་དེ་ཁྱེད་རང་ཆོས་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ དགོས་བའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡང་མེད། ཡིད་མ་ཆེས་པ་ཡོང་གྲོད་པ་རེད། འཇིག་རྟེན་འདིའི་ནང་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ དང་ཆོས་བདུ་རང་དབང་ལ་བརྟལ་བཤིག་ཀྱི་ཐ་ཚད་ཤིག། དེ་བརྟལ་བཤིག་མི་འགྲོ་བའི་སྒྲིན་ནན། སྲང་སྐྱོབ་ཁ་གས་ཞུ་བགོས་ཀྱི་རེད་ ཟེར་ན། སྲང་སྐྱོབ་ཁ་ས་དེ་རྒྱལ་གྱི་ཞི་ཁང་ཆ་བཞག་ནས་རྒྱལ་གྱི་ཁེས་ཡངས་ཚོགས་པ་ (Amnesty International) ཞེས་ པ་དེ་གྲྭ་གཤོགས་ཆེ་ཤོས་ཤིག་རེད། གལ་གྱི་དེ་སྲ་བློའི་བརྟལ་བཤིག་འགྲོ་ཡི་ཡོད་ན་ཁ་ས་དེ་རྒྱལ་གྱི་ཁེས་ཡངས་ ཚོགས་པར་ཁ་བཏགས། རྒྱ་གར་ནང་ཆ་བཞག་ནས་རྒྱ་གར་རྒྱལ་ཡོངས་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་སྐྱེན་ཚོགས་ (National Human Rights Commission) ཡོད། རྒྱ་གར་ནང་སྲང་སྐྱོབ་ཁ་བཏགས་ནས་ཚོགས་པ་དེར་ཁ་བཏགས། ཕྱི་ཟླ་ ༧༩༩༤ ཟླར་ དོལ་རྒྱལ་ཐེས་འབྲང་བས་རྒྱལ་གྱི་ཁེས་ཡངས་ཚོགས་པར་ཁྱིམས་གཏུག་བྱས་པ་རེད། དེ་ཐེས་རྒྱལ་གྱི་ཁེས་ཡངས་ ཚོགས་པས་ཆ་ཚང་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ནས་ཐག་གཅོད་ཀྱིས་བཀའ་ལན་ཞིག་གནང་ཡོད་པའི་ནང་བོད་ནང་ཡིན་ན་ཆོས་ དང་རང་དབང་བརྟལ་བཤིག་བཏང་བ་ར་སྒྲོད་མང་པོ་ཐུང་ས་ཁ་གཏོགས། བཙན་བྱོལ་ནང་དང་། ཐུག་པར་དོལ་ རྒྱལ་ཐེས་འབྲང་བ་ཆོར་ཆོས་དང་རང་དབང་དང་ལྡན་པ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་བརྟལ་བཤིག་ཕྱིན་པ་དེ་འདྲའི་དོན་ཚན་ གཅིག་ཀྱང་ར་འཕྲོད་ཀྱི་མི་འདུག་ དེར་བརྟེན་ཁྱེད་རང་ཆོས་ཞུས་པའི་དགོས་འདུན་འདི་ང་ཆོའི་ལག་པ་འཆང་ཐུབ་རྒྱ་ མི་འདུག་ཅེས་ཆོག་གི་བདག་པོས་ཆོགས་སྒ་བཅད་ནས་བཀའ་ལན་ཀ་ཅང་གསལ་བོ་གནང་ཡོད། འདི་ཡིག་ཐོག་ཏུ་

ཡོད་པ་ཡོངས་གྲགས་རིང་མ་གཏོགས། གསང་བའི་ཡིག་ཆ་དེ་འདྲ་གང་ཡང་མིན། ཁྱེད་རང་ཚོས་གཟིགས་ནས་དེའི་ནང་
ནས་གསལ་བོ་ཞིག་མཁྱེན་ཐུབ་ཀྱི་རེད། དེའི་རྗེས་ལ་ཕྱི་ཡོ་ *།།།།* ལོར་རྒྱ་གར་རྒྱལ་ཡོངས་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལྷན་
ཚོགས་ལ་ཁོང་ཚོས་སྐྱན་ཞུ་བཏང་བ་རེད། སྐྱན་ཞུ་དེའི་ནང་དོན་ཚན་དམིགས་སུ་བཀར་བ་བོད་ནས་གསར་འཕྲོར་
དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་ཁྱེད་མཁན་བཅོ་ལྔ་བཅུ་དྲུག་ཅིག་ལ་གདན་སའི་ནང་འཇུལ་ཞུགས་ཁྱེད་རྣམས་སྨོར་རགས་
མེད་ལུགས་བཀོད་ཡོད། ཁོང་ཚོ་ཟློག་གཞི་གང་དུ་འཇུལ་ཞུགས་ཁྱེད་ཀྱང་ཟློག་ལྡར་གཏོང་གི་ཡིན་ཞེས་ཞུས་ཡོད།
གདན་སའི་ནང་འཇུལ་ཞུགས་ཁྱེད་རྣུ་ཡིན་ན་སྟེ་ལེན་ཁང་གིས་ངོས་སྨོར་ཞིག་གཏོང་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ངོས་སྨོར་དེའི་
ནང་མི་འདི་འདྲ་ཞིག་གདན་ས་དང་གྲྭ་ཚང། ཁང་ཚན་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་ནང་འཇུལ་ཞུགས་ཁྱེད་རྣུའི་འདུན་པ་ཡོད་པ་
ལྟར་འཇུལ་ཞུགས་ཁྱེད་བཙུག་རོགས་ཞེས་ཚོས་བརྩུད་རིས་མེད་ཀྱི་དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་གཅིག་མཚན་ངས་གཏོང་གི་ཡོད།
དོལ་རྒྱལ་རྗེས་འབྲང་བར་གདན་སའི་ནང་འཇུལ་ཞུགས་ཁྱེད་རྣུའི་ངོས་སྨོར་དེ་སྒྲུབ་མེད། འོན་ཀྱང་ཁོང་ཚོ་ཁྱེད་རང་
ཚོས་སྨོན་གྲ་གང་བདམ་ཡང་དེར་འགྲོ་རྣར་ངོས་སྨོར་སྨོད་ཀྱི་ཡིན། དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་ངོས་སྨོར་སྨོད་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད་ཅེས་
བཤད་ཡོད། དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་ངོས་སྨོར་སྒྲུབ་མི་ཐུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཞིག། རི་བོ་དགེ་ལྡན་སྒྲོ་ལ་ཁྱབ་པའི་བཅའ་ཡིག་རི་བོ་
དགེ་ལྡན་པའི་བསྟན་བདག་ལྟན་ཚོགས་ཀྱིས་གཏན་འབེབས་གནང་བ་དེའི་ནང་དགེ་ལུགས་པའི་ཚོས་སྡེ་གང་དུ་
འཇུལ་ཞུགས་ཁྱེད་ཀྱང། དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་མི་ཁྱེད་པའམ་མཚམས་འཛིག་ཏུས་ཐེག་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་རེད་ཅེས་ཚ་
རྒྱུན་འདི་བཞག་ཡོད། ཚ་རྒྱུན་འདི་བཅན་ཏོལ་སྒྲིག་འཇུགས་ཀྱིས་མེད་པ་བཟོ་ཐུབ་ཐབས་མེད། སྒྲིར་བཏང་རས་དགོན་
པ་དང་སྨོན་ཟླ མཐོ་རིམ་སྨོན་ཟླ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་དུང་འཇུལ་ཞུགས་ཀྱི་ཚ་རྒྱུན་སྒྲིག་གཞི་བཟོ་རྒྱ་དེ་སྒྲིག་འཇུགས་ས་
ས་རང་གི་རང་དབང་རེད། དེར་ཐོབ་ཐང་ཡིན་ཞེས་ཆོད་རྒྱ་མེད། སྒྲིག་འཇུགས་ས་ས་ཡིས་སྒྲིག་གཞི་གང་འདྲ་ཞིག་བཟོས
པ་དེ་སྒྲིག་འཇུགས་ས་ས་ལས་སྒྲིག་གཞི་བཟོ་སྟངས་ཀྱི་ཁྱིམས་དང་སྒྲིག་གཞིའི་འོག་ནས་འགྲོ་ཞིག་རེད། དེར་བརྟེན་སྐྱེ
ལེན་ཁང་གི་ལས་དགོ་ལུགས་སྒྲིའི་བཅའ་ཡིག་ཆེན་མོ་དང་འགལ་བའི་ངོས་སྨོར་ཕྱལ་ཐུབ་ཀྱི་མེད་པར་བརྟེན་ངོས་སྨོར
ཕྱལ་མེད། འདི་དམིགས་སུ་བཀར་ཡོད་པ་དང་། གཞན་ཁོང་ཚོས་དེའི་ལྷོན་ལ་སྒྲིར་བཏང་བགྲད་དང་ཧོད་བཞིན་པ
མང་པོ་ཞིག་ཡོད། དབེར་ན། སྨོན་ཟླ་ནས་ཕྱིར་འབྱུང་བྱས་སོང། སྐབ་ཁང་ནང་འགྲོ་ཚོ་ཀ་ཡི་ལ་ཞུ་ཅེས་ས་ཁག
ཀཱ་ཅིག་ལའང་དན་ཏྲ་ཁགས་མེད། ཁྱོས་ཚོ་ཁགས་ཀྱི་བཀྲོ་ཐྲེང་དང་ཡིག་ཆ་ཁག་ལ་ཀཱ་ཤ་ཆང་མ་ཐུན་མ་ཡིན་པ་ཞིག་མ
ཀཱོ་ཁགས། བདེན་པ་ཀཱ་ཅིག་ཀྱང་མེད་པ་ཁགས་ལ་ཐོ་རེད། དེའི་ཤོར་རྒྱ་ཁར་རྒྱལ་ཡོངས་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལྷན་ཚོགས
ཀྱིས་ཞིབ་འཇུག་མཐར་ཕྱིན་པ་ཁནང་སྟེ། སྟོ་ལེན་ཁང་དང་འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁྲངས་ཁག་ལ་བཀའ་རྩད་ཕེབས་ཡོད།
ཁོང་ཚོས་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཞིབ་འཇུག་ཆ་ཚང་གནང་ནས་དེའི་ནང་ཚོས་དད་དང་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་བརྟལ་བཤིག
བཏང་བ་གཅིག་ཀྱང་མི་འདུག དེར་བརྟེན་ཁྱེད་རང་ཚོས་ཞུས་དོན་དེར་ང་ཚོས་ཐག་གཅོད་ཁྱེད་རྣུ་དང་ངོས་ལེན་ཁྱེད
རྣུ་གང་ཡང་མི་འདུག་ཅེས་ཕྱི་ཡོ་ *།།།།* ཟླ་ *།།* ཚེས་ *།།* འཁོད་པའི་བཀོད་ཁྱབ་དེའི་ནང་གསལ་བོ་ཡོད། རྒྱལ་ཕྱིའི
ཉེས་ཡངས་ཚོགས་པ་དང་རྒྱ་གར་རྒྱལ་ཡོངས་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལྷན་ཚོགས་གཉིས་ཀྱིས་ཐག་གཅོད་འདི་ཏྲང
བདེན་མིན་པའི་ཐག་གཅོད་ལ་སྲས་ཀྱང་ངོས་ལེན་ཁྱེད་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད། གལ་ཏེ་འདི་ཏྲང་བདེན་མིན་པའི་ཐག་གཅོད
ཡིན་ན་ད་དུང་ཁྱིམས་ཁང་གོང་མ་ནས་གོང་མར་འགྲོ་དགོས་ཀྱི་རེད་ལ་འགྲོ་ཚོ་གི་རེད། འོན་ཀྱང་ཁོང་ཚོས་ཕྱིན་མེད
དེའི་རྒྱ་མཚན་རི་གཞི་ཙ་མེད་པའི་དབང་གིས་རེད། ཁོང་རྣམ་པའི་ཐག་གཅོད་དེ་ཕྱོགས་ལྷུང་བྱས་ནས་ཐག་གཅོད
བྱས་པའི་གནས་ཤུངས་ཤིག་ཆགས་ཀྱི་མེད། ཞིབ་འཇུག་མཐར་ཕྱིན་བྱས་པའི་རྗེས་ཐུགས་ཀྱི་ཐག་གཅོད་ཅིག་ཆགས
ཀྱི་ཡོད། ངས་ད་ལྟ་བརྟལ་བཤིག་ཙ་བ་ནས་ཕྱིན་མེད་ཅེས་ཐག་བཅད་ནས་ཞུས་པ་དེ་ཁྱིམས་དོན་ཀྱི་དབང་ཚད་ཡོད

བའི་སྲོ་ཚན་ཁག་གིས་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་ཐྲབ་དོན་ཐག་གཅོད་གཞི་ལ་བཞག་རས་ཕྱས་པ་ཡིན། འདི་བདེན་པ་མིན་
པའི་གནས་ཚུལ་ར་སྒྲོད་གནང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ན། གོང་རིམ་གྱི་ཁྲིམས་ཁང་དྲུ་ཕྱིན་རས་བརར་ཧ་གཅོད་དགོས་པ་ཞིག
རེད་མ་གཏོགས། དེ་མིན་སྒང་ལམ་ཁག་ཏུ་ང་ཚོའི་ཐོབ་ཐང་བརལ་བཏེག་བཏང་ས་ཁོང་ཞེས་བཟོད་པ་དེ་གས་ལ་ཕོ་བྱས
རས་བཧད་པ་ཡིན་ན། སྐྱ་ཐུན་དང་། གཞི་ཆུ་མེད་པ། ཆ་གཞག་རྒྱ་མེད་པ་རེད། དེར་བརྟེན་དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་ང་ཚོས
དོགས་པ་རྣམ་རྟོག་གནང་དགོས་དོན་མེད་ཅེས་འདི་གཅིག་ཕྱི་རྒྱུ་ཡིན།

དོན་ཚན་གཉིས་པ། སྒྲ་ཚོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བྱེད་སྤངས་ཐོག་རས་ཁོང་ཚོར་དབྱེ་འབྱེད་བྱས་པ་དང་། ཏང་བདེན་མ་བྱས
པ་ཟེར་རྒྱུའི་དགོངས་ཚུལ་ཞིག་ཡོད། དེའི་སྐོར་ལ་ང་ཚོས་གསལ་བོ་བྱས་རས་མཁྱེན་དགོས་པ་ཞིག་ལ། དབེར་ན།
བཙན་བྱོལ་སྒྲིག་འཇུག་ལས་ཀྱིས་འཛིན་སྐྱོང་བྱས་པའི་སྒེན་ཁང་དང་། ཚོང་ཁང་། ཟ་ཁང་ལ་ས་གས་པ་དེ་འདྲ་གང་གི
རང་དུའང་དོལ་རྒྱལ་ཟླས་འབྲང་བ་ཡོང་ན་འགྲིག་གི་མེད་ཅས་བཧད་ཡོད་མ་རེད། ཡི་ཀི་སྒང་མེད། བཙན་བྱོལ་སྒྲིག
འཇུག་ངོས་རས་དབྱེ་འབྱེད་གང་ཡང་བཏང་མེད། བལ་ཡུལ་སྐོ་ལེན་ཁང་རས་བཟུང་ཏ་རམ་ས་ལ་སྐོ་ལེན་ཁང་གི
བར་དུ། ཏ་ས་སྐོ་ལེན་ཁང་དུ་བཞེས་ཏེ་ᪧགོང་ས་ᪧསྒྲུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་མཐའ་ལ་ཁ་ཕྱུང་ནང་ལྷོབ་ཁ་ཁག་རས
ཀྱོང་རྒྱུའི་བར་དུ། བོད་མི་ཀཅིག་མཚན་བྱས་ཡོད་མ་ཀྱོགས། ང་དོལ་རྒྱལ་ཟླས་འབྲང་བ་ཡིན་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན
མཁན་ཡིན་ཞེས་ཀས་ལ་བསྒྲགས་བྱས་རས་ཡོང་མཁན་དེ་ཚོ་ལའང་ང་ཚོས་དབྱེ་འབྱེད་མ་བྱས་པར། ཁོང་ཚོར་མཐུན
རྐྱེན་དང་འགྲོད་བསྟེན་ཀང་ཅིའི་ཐོག་ཀཅིག་ལྟར་བྱས་ཡོང་། ལྷོ་ལ་ཁ་ཁག་ནང་ངོས་ལྷོར་བཏང་ལ
རེད། དེ་ལྟར་བཏང་བའི་མི་ལྟག་མ་དེ་འདྲ་བ་ལྟའང་ཡོད་ལ་རེད། འོན་ཀྱང་ཕྱི་ཚོགས་ནང་ཀང་ཟུགས་ཕྱིར་ཀྱིས
འཛིན་སྐྱོང་བྱས་པའི་ཟ་ཁང་། ཚོང་ཁང་དེ་ཚོའི་ནང་དུ་དོལ་རྒྱལ་ཟླས་འབྲང་བ་དེ་ཚོ་མ་ཕེབས་རོགས་ཞེས་ཡི་ཀི
སྒྲ་བ་དེ་དག་ཚོང་ཁང་བདག་པོའི་རང་དབང་རེད། ཁོང་ཚོའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཀཅི་རིམ་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་རེད། ཡོངས་ཁྱབ
གསལ་བསྒྲགས་ཀྱི་ནང་དུ་དོན་ཚན་ཁྱེ་ཟན་ཞིག་ཡོད། ཀྱངས་ཀ་དེ་ངས་བྱན་ཀྱི་མི་འདྲག ས་ས་ཟླིར་བྱས་ནས་ཟྭར
དུ་ལྷོད་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་ (Right to Privacy) ཡོད། ཐོབ་ཐང་དེའི་འོག་ནས་སྒ་དང་སྒ་ཡིན་ནའང་འདིར་མ་ཡོང་རོགས
ཞེས་བཟོད་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་དེ་བདག་པོ་དེའི་ཀཀི་རིམ་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་རེད། དེ་ལ་ང་ཚོས་བརལ་བཏེག་ཀཀོང་ཕྱབ་ཐབས
མེད། དབེར་ན། མགོན་ཁང་ཆེན་པོ་དེ་འདྲའི་ནང་དུ་ལྷོད་པའི་སྐབས་སྒ་མགོན་ཁང་དེའི་ཟླ་འཁྱམ་དུ་ཨོག་ཏུ་ཁ་ཧས
འཛོག་ཀི་འདྲག ཨོག་ཏུ་ཀཅིག་ཀི་ནང་དུ་ Do not disturb ཟེར་ནས་ཡོད། ས་ས་ཨའི་ཁང་མིག་ནང་དུ་ཀནས་སྐབས་རིང
སྒའང་མི་ཡོང་བའི་འདོད་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ན། དེ་ཕྱི་ཟོགས་ལ་བཀལ་བ་ཡིན་ན། འདི་སྒ་ཀང་ལ་དབྱེ་འབྱེད་བཏང་བའི
སྐད་ཆ་མ་རེད། གཙང་མ་བཟོ་མཁན་དང་། ཁ་ལག་སྐྱེལ་མཁན་རིགས་ཡིན་ནའང་རེད། དེ་དག་ལ་ཀནས་སྐབས་རིང
མ་ཡོང་ཞེས་བཟོད་ཀྱི་ཡོད།

དེ་བཞིན་དགོན་པ་དང་ཚོས་ཕྲེ་ཁག་ཀི་ནང་དུ་དོལ་རྒྱལ་ཟླས་འབྲང་བ་ཚོ་འདིར་འཕྲིན་བཅོལ་དང་ཞལ་འདེབས
བརྒྱབ་པར་མ་ཡོང་ཞེས་ཟློ་བྱང་སྒར་བ་དེ་དག་ཟློ་བྱང་མཁན་ཀྱི་ཁྲིམས་མཐུན་ཐོབ་ཐང་ཞིག་རེད་མ་ཀཅོགས།
ཁྲིམས་མཐུན་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་འགལ་ནས་མི་ཀཞན་ཞིག་གི་ཐོབ་ཐང་ལ་བརལ་བཏེག་བཏང་བ་དེ་འདྲ་གང་ཡང་མ་རེད།
ཀཞན་ཨར་བཞག་སྒེན་ཁང་ཁག་ནང་ཀཅིག་ནས་ཀཅིག་ལ་འགོ་འགྲོ་བའི་འགོས་ནང་ཡོད་མཁན་ཀྱི་ནད་པ་དེ་འདག
ཟུར་བཙད་བྱེད་ཀྱི་འདུག ཁང་མིག་ཟུར་དུ་བཞག་ཟླ་མི་ཀཞན་དང་ཕྱག་མ་བཆག་པ་དེ་ནད་པ་ཁོ་རང་དང་ཀཞན་ལ
འགོ་དོགས་ཡོད་པའི་ནད་པ་མིན་པ་ཀཉིས་ཀའི་ཁེ་ཕན་ཆེད་དུ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལས། ནད་པ་དང་ནད་པ་མིན་པའི་ཐོབ

ཐང་འགྲོག་གི་མེད། ཡིན་རྐང་རྩང་ Social discrimination དང་ Social boycott ཆོག་མི་འདྲ་བ་གཉིས་དེ་མགོ་བདེ་བོ་བྱས་རྩས་བསྒྲེས་རྩས་ཀོད་ཀྱི་ཡོད། Social discrimination ཟེར་རྒྱ་དེ་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་རེད། Social boycott ཟེར་རྒྱ་དེ་གནས་ཚུལ་ཁྱོན་ཡོངས་རྩས་ཐ་དད་རེད། དོལ་རྒྱལ་རྗེས་འབྲང་བ་དེ་ཆོས་དེ་གཉིས་མཉམ་དུ་བསྒྲེས་རྩས་མི་ཆོ་མགོ་སྐོར་གཉིས་རྒྱའི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་འདྲུག ཁོང་ཚོར་སྒྲི་ཆོགས་ཀྱིས་རྒྱར་བཅད་ (Social boycott) བྱེད་རྐབས་ང་ཚོར་དབྱེ་འབྱེད་ (Social discrimination) བྱེད་ཀྱི་འདྲུག་བཀད་ཀྱི་ཡོད། འདི་དག་ཁ་ཤས་ཡང་མ་རེད། རྒྱར་བཅད་ (Boycott) བྱེད་རྒྱ་དེ་སུ་ཡིན་རྣའང་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པ་ཞིག་རེད།

ཕྱག་བར་དུ་འཆོ་མེད་ཞེ་བའི་ལམ་རྩས་གནས་ཚུལ་མ་འོས་པ་ཞིག་ལ་གདོང་ལེན་དང་ངོ་རྐོལ་བྱེད་རྒྱའི་ཐབས་ལམ་ཡག་ཀོས་དེ་རྒྱར་བཅད་བ་རྒྱ་དེ་རེད། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཀློངས་རྒྱ་གར་རང་བཙན་ཚོང་ལེན་གནང་རྐབས་དང་། དེ་མིན་གནས་ཚུལ་མང་པོའི་ཐོག་ལ་མཐུན་འགྱུར་མི་གནང་རྒྱ་དང་རྒྱར་བཅད་ལམ་ཡག་ཀོས་ཧིག་ལ་གཟིགས་ཏེ་ཕྱག་ལེན་བསྟར་བ་རེད། རྒྱར་བཅད་ (Boycott) ལ་ཀློངས་མིང་གས་པ་དེ་ (Non-cooperation) ཟེར་རྒྱ་དེ་རེད། མཐུན་འགྱུར་མི་གནང་བ། མཉམ་རྩབ་མི་བྱེད་པ་ལ་གོ་དགོས། དེ་དང་ Social boycott གཉིས་དོན་དག་གཅིག་པ་ཤུ་ཏུ་རེད། དེར་བརྟེན་བོད་པའི་ཆོ་ཆོགས་ནང་ཚོར་ཁང་ཚུའི་ཚོར་ཁང་ དང་རྒ་ཁང་སོགས་གང་ཡིན་རྣའང་དེའི་ཐོག་ཁྱེང་དུ་དོལ་རྒྱལ་རྗེས་འབྲང་བ་ཚོ་མ་ཕེབས་རོགས་ཞེས་ཐོག་ཁྱེད་བྱས་རྒྱ་དེ་ བདག་པོ་རང་གི་ཁྲིམས་མཐུན་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ཐོག་རྩས་བྱས་པ་ལས། དོལ་རྒྱལ་རྗེས་འབྲང་བའི་ཐོབ་ཐང་འགྲོག་རྩས་བྱས་པ་ཞིག་མིན་པ་གསལ་པོ་མཁྱེན་དགོས་པ་ཞིག་རེད། ང་རང་ཚོ་བོད་པའི་ཁྱི་ཆོགས་ནང་དུ་ཁྱི་ཚོགས་རྒྱར་བཅད་ཀྱི་ལས་དོན་མང་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། གཞོན་ཀུ་ཁྱན་ཚོགས་སོགས་གཞུང་འབྲེལ་མིན་བའི་ཚོགས་པ་ཁག་གིས་རྒྱ་རྩ་རྩས་ཐོན་ཁྱེད་བྱས་པའི་ཅ་ལག་ཅོ་གི་མིན་རྫིར་རྩས་ལས་དོན་འབྲྀབ་མིན་ལ་མ་ལྷོས་པར་ཚར་མང་པོ་བྱེད་ཀྱི་འདུག ངས་ཏྲན་ཐོག་ལའང་ཆ་ས་ཐར་ཐང་བཙན་པ་དང་། མལ་གཟན་མེར་གྲོ་བ་ཅང་བ་སོགས་མང་པོ་བྱས་པ་རེད། རྒྱ་མིའི་ཅ་ལག་ཅོ་རྒྱ་བཀག་འགོག་སྒ་གང་གིས་བྱེད་ཕྱུབ་མེད་ཀྱང་བཀག་འགོག་གི་ཐབས་ཤེས་བྱས་པ་རེད། དེ་དག་གིས་རྒྱ་རྩ་གི་ཚོང་པ་དང་། རྒྱ་རྩ་གི་བཟོ་ལས་པ་དེ་དག་ལ་ང་ཚོས་དབྱེ་འབྱེད་བྱས་པ་མ་རེད། Social discrimination བྱས་པ་མ་རེད། Social boycott བྱས་པ་རེད། དེ་འོས་ཤིང་འཚམས་པ་ཞིག་ལ་བསམ་བློ་བཅང་རྩས་ང་ཚོས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལས། མ་འོས་པ་དང་མ་བདེན་པའི་གནས་སྟངས་ཤིག་གི་ཐོག་རྩས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་མ་རེད། ཕྱག་བར་དུ་དོལ་རྒྱལ་རྗེས་འབྲང་བ་ཚོ་དང་། རྒྱལ་སྲིའི་སྲི་ཆོགས་ཚང་མས་མཁྱེན་དགོས་པ་ཞིག་ལ། དོལ་རྒྱལ་རྗེས་འབྲང་བ་དེ་ཚོས་རང་རང་སོ་སོ་ཁ་ཁྲ་སིམ་པའི་ཐོག་རྩས་ཁྲིར་ཀྱིས་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་བྱས་ན། སྒ་གང་གིས་དེ་ལ་བརྟས་གཅོར་བྱེད་མཁན་ཡོང་ཤེས་ཀྱི་མ་རེད། སྲི་ཆོགས་རང་རྒྱ་བཙན་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གཅོ་བོ་དེ་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གྱི་འདུག་ཟེར་རྩས་རྒྱ་བཙན་བྱ་རྒྱ་དེ་ཉུང་བ་རེད། དེ་ལས་མང་བ་སྲི་ཆོགས་ཀྱི་བསམ་བློའི་རང་གཅོན་ཀྱགས་གཅིག་ཀ་རེ་ཡོད་རེད་ཅེ་ན། ༧གོང་ས་༧སྒྲབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་མཆན་སྨད་ཞུས་པ་དང་། མངོན་གསལ་དོད་པའི་ཐོག་རྩས་བཀའ་ལ་ཀྱེན་ལོག་བྱས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་རྩས་སྲི་ཆོགས་ཀྱི་མིའི་བསམ་བློའི་རང་མི་བདེ་བ་དང་། ངོས་ལེན་བྱེད་མ་ཐུབ་པ་ཡོང་རྒྱའི་རྒྱ་མཆན་གཅོ་བོ་འདི་རེད་མ་གཏོགས། མི་གཅིག་གིས་ཁྱག་ཏུ་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་པ་ཡིན་ན། སྲས་ཤེས་ཀྱི་རེད། སྲི་ཆོགས་ཀྱི་འདོད་པར་མི་འགྲོ་བ་དང་། ཁོང་ཁྲ་ཡོང་དགོས་དོན་གཅོ་བོ་ནི་ཕྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེར་མཆན་སྨད་དང་། ངོ་

རོལ་ཞུ་ཡི་ཡོད་པ་དེའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་རས་ཡོང་གི་ཡོད། དེར་བརྟེན་ Social boycott བྱེད་མཁན་དང་། དོལ་རྒྱལ་ཚོགས་པ་དང་ཐག་རིང་པོ་བྱས་རས་ལྷོད་མཁན་དེ་དག་ཡག་པོ་མ་རེད་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནམ། དེ་འོས་ཤིང་འཚམས་པ་ཞིག་རྩ་བ་ཉིད་རས་ཆགས་ཀྱི་མེད། གང་ལྟར་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་འདི་ཕྱི་གཉིས་ཀྱི་རྒྱབས་གནས་ལགས་པོགོང་ས་ལྷན་ཆགས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་མཆན་སྨད་ཞུ་མཁན་དང་མཆན་སྨད་མི་ཞུ་མཁན་གཉིས་ཀར་ཕྱི་ཚོགས་རང་གཅིག་པ་འདྲ་མཚུངས་བྱས་རས་འགྲོགས་འདྲིས་བྱེད་དགོས་པའི་གནས་ཚུལ་དགོངས་ཀྱི་ཡོད་པ་ཡིན་ནམ། ཇན་ཇན་རོར་འཕྲལ་ཆེན་པོ་རེད་བས་མ་ཀྱི་འདུག

དབེར་ན། ལྷོབ་གླའི་རང་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་བྱེད་མཁན་གྱི་ལྷོབ་ཕྲུག་ཅིག་ལ་ལྷོབ་ཕྲུག་གཞན་པས་དམའ་འབེབས་གཉོང་བ་དང་བརྩས་གཅོར་བྱས་པ་དེ་འདྲ་ཡིན་ནམ་མ་འོས་པ་རེད། དེ་མིན་དེ་དང་ཐག་རིང་པོ་བྱེད་རས་བསྡད་པ་ཡིན་ནམ། མ་འོས་པ་གང་ཡང་མ་རེད་བས་མ་ཀྱི་འདུག ཚང་མ་དང་མ་ཉམ་དུ་ཐག་ཉེ་པོ་བྱས་རས་འདྲིས་གཏི་བས་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡང་མེད། འགོས་རང་ཡོད་པའི་རང་པ་ལས་ཐག་རིང་པོ་བྱས་ཉེ་བསྡད་པ་ལྟར་ཕྲུག་བ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དང་དམ་ཚིག་འགལ་བའི་མི་དེ་ཚོ་དང་ཐག་རིང་པོ་བསྡད་པ་ཡིན་ནམ། དེ་ལྟོགས་གཉིས་ཀར་ཕན་ཐོགས་རྒྱ་རེད་མ་གཏོགས། སྙ་ལའང་གཙོ་རྒྱ་གང་ཡང་མེད། སྙ་གང་གི་ཐོབ་ཐང་ལ་བརྟལ་བཏེག་འགྲོ་རྒྱ་གང་ཡང་མེད་པར་བརྟེན། ཕྱི་ཚོགས་དང་། ཕྱིག་འཇུགས་ངོས་རས་ད་བར་དོལ་རྒྱལ་རྟེས་འབྲང་བ་ཚོ་དང་འབྲེལ་བ་བྱེད་ལྟོགས་ཤོར་ལ་ང་རང་གི་བསམ་ཚུལ་ཐོག་རས་བལྟས་ན། ཇོར་འཕྲལ་ཕྱིན་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད་བསམ་ཀྱི་ཡོད།དོན་ཚན་གསུམ་པ། ལྷོགས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་། ཚོས་སྡེ་ཁག ཕྱིག་འཇུགས་ཁག་གི་ངོས་རས་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་བྱེད་མཁན་དང་། མི་བྱེད་མཁན་གཉིས་ཀྱི་དབར་ལ་ཆིག་བཤེལ་ཡོང་རྒྱའི་ཐབས་ཤེས་མ་གནང་བ་ཙམ་པ་ཉིད་རས་མ་རེད་བསམ་ཀྱི་ཡོད། ཐབས་ཤེས་དེའི་ཐོག་ལ་ཞན་ཆ་ཡོད་པ་དང་། མ་འདད་བ། ཉང་ཏགས་པ་དེ་འདྲ་གཅིག་ཀྱང་ཟླང་མེད་པ་ང་རང་གི་ངོས་རས་གསལ་པོ་བྱས་རས་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེའི་རྒྱ་མཚན་ག་རེ་རེད་ཅེ་ན། དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་ལྷང་ཟླང་ཞུ་དེ་ལ་དུས་བཀག་གང་ཡང་བཟོས་མེད། ལྷང་ཟླང་ཞུས་པའི་ཐེས་སྙ་ཁྱེད་ཀྱིས་ལྷང་ཟླང་ཞུས་པ་དེ་འགྲིག་གི་མི་འདྲ་ཅེས་སྙ་གང་གིས་གསྲུང་གི་ཡོད་མ་རེད། དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་བྱ་རྒྱ་མཚམས་འཛིག་བྱས་རས་དགོན་སྡེ་དང་སྨྲི་ཚོགས་གང་གི་ནང་ཟླར་ཡོག་ཡོང་རྒྱ་དེ་ག་དུས་ཡིན་ནམ་འདང་བྱེད་ཆོག་པ་ཞིག་རེད། ཡོག་ཚར་ཐེས་ཁྱེད་རང་ལྷོན་མ་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་བྱེད་མཁན་རེད་ཟིར་རས་སྙ་གང་གིས་དེ་ལ་ཟླར་ཟ་དང་ཟླར་བཅད་བྱེད་ཀྱི་མེད། གདན་ས་ག་པར་ཕྱིན་པ་ཡིན་ནམ་འདང་དེ་བངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་རེད། དོལ་རྒྱལ་བཀག་འགོག་གནང་ནས་ཡོ་ ༣༠ ཡས་མས་ཤིག་འགྲོ་ཡི་ཡོད། དེ་རིང་ས་ཉིན་ཡང་གཞི་ནས་ངས་ཧོར་འཕྲལ་ཕྱིན་འདུག་ལྷང་ཟླང་ཞུ་ཡི་ཡིན་ཟིར་ནས་ཡོང་མཁན་ཡོད་པ་ཡིན་ནམ། གདན་ས་ཁག་གི་ནང་དུ་ཡིན་ནམ་ངོས་ལེན་གནང་རྒྱང་རེད། ཕོགས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྐུ་མདུན་དུ་ཞུ་མཁན་ཡོད་པ་ཡིན་ནམ་ཁྱགས་བཆོ་བ་ཆེན་པོས་ངོས་བཞེས་གནང་རྒྱང་རེད་མ་གཏོགས། ད་ཕྱིད་རང་ཕྱིས་ཏྲགས་པ་རེད། ད་ཡོད་མ་རེད་ཅེས་ནམ་ཡང་གསྲུང་གི་མེད། དེར་བརྟེན་ཁོ་རང་ཚོ་ནང་ཕྱིམ་དུ་ལོག་རྒྱ་དང་། ཕྱི་ཚོགས་ཕྱིར་ས་ (Mainstream) ནང་ཚུར་ཡོང་རྒྱའི་ཐོ་ད་ག་དུས་ཡིན་ནམ་ཕྱི་ཡོད་པ་མ་གཏོགས། ཐོ་ནམ་ཡང་བརྒྱབས་མེད། ཐོ་ཕྱི་ཡོད་པ་ཅམ་མ་ཐད། ལྷང་ཟླང་ཏགས་ལོག་ཡོང་རྒྱ་དེ་སྙ་ཡིན་ནམ་ཁྱད་བྱེད་ཕྱད་པ་དང་། ལྷན་ཕྱད་རྒྱའི་གནས་ལྟར་ཤིག་རེད། དེར་བརྟེན་ལྷང་ཟླང་

བྱས་པའི་ཉིན་མོ་དེར་ཀ་དུས་ཡིན་རབང་སོ་སོའི་སྒྲོ་ཚོགས་རྣོང་པ་དེའི་རང་གཅིག་མཚུངས་བྱས་རས་ཡོག་ཚོག་ཚོག་
ཡོད་པ་དེ་ང་ཚོ་ཆིག་བསྒྲིལ་བྱེད་རྒྱའི་ལམ་ཁ་ཆེ་ཤོས་དང་ཐབས་ལམ་བཟང་ཤོས་དེ་རིད་བསམ་གྱི་འདུག ཕྱིས་སྲུ་ལྷང་
ཟླང་ཞུ་མཁན་དེ་ཚོ་ལའང་ལྷང་ཟླང་ཞུས་རྟེས་སྲུ་ཀང་གིས་དེ་ལ་ཟླར་ཟ་དང་དམའ་འབེབས་བྱེད་མཁན་གདན་སས་ཁག་
སོགས་རང་དུའང་ད་བར་ཐུང་མེད། ཀང་ཟག་བྱེ་བྱག་པ་ད་ལྟའང་ཕེ་ཚོམ་ངང་ལྷོད་མཁན་དེ་འདྲ་ཡོད་རིད། དེ་དག་
གིས་ཀ་དུས་ལྷང་ཟླང་ཞུ་གི་ཡོད་པ་ཡིན་རབང་དུས་ཚོད་རྒྱས་བཀག་མེད་པར་བརྡེན། ཕྱིས་འགྲོ་བ་དང་དུས་ཚོད་ཡལ
འགྲོ་བ་དེ་འདྲ་མེད་པ་ཞིག་རིད། དེ་ང་ཚོའི་ངོས་རས་དགོངས་པ་ཆེ་བཞེས་ཀྱིས་བཞག་ཡོད་རིད་བསམ་གྱི་འདུག
ལྟག་པར་དུ་ལོག་ས་ལྷུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གིས་ལུང་དང་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཐོག་རས་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་
གསོལ་བྱས་དང་མ་བྱེད་ཀྱི་ཁེ་ཉིན་དེ་ཉ་ཅང་གསལ་པོ་བྱས་ཏེ་བཀའ་ཕེབས་ཡོད། བཀའ་ཕེབས་ཡོད་པ་དེར་བསམ་བློ
ཡོད་མཁན་གྱི་མི་ཞིག་ཡིན་ནམ། བསམ་བློ་གཏོང་མ་ཤེས་པ་དང་། བསམ་བློ་གཏོང་མི་ཕྱུབ་པའི་གནས་ཚུལ་མེད་པ་ཞིག
རེད། དེར་བརྟེན་ཆིག་བསྒྲིལ་ཆེད་འབད་བརྩོན་གནང་དགོས་པ་དེ་དག་མ་འདང་བ་དང་ཞན་ཆ་ཡོད་པ་དེ་འདྲ་རྩ་བ
ཉིད་ནས་མིན་པ་དེ་ང་ཚོས་གསལ་པོ་བྱས་ནས་རྒོགས་ཕྱིན་བློ་ཞིག་རེད།

ཁ་ཤས་ཀྱི་བསམ་བློའི་ནང་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་མཚམས་འཛིག་བྱེད་མ་ཕྱིན་མཁན་དེ་ཚོ་ལའང་ཕྱན་ཏུ་ཡང་ས
བྱས་ནས་ཁོང་ཚོ་ཡང་སྒྲོ་ཚོགས་ནང་ཚུར་ཡོད་རྒྱའི་ཐབས་ལམ་ཞིག་བཟོ་དགོས་ཀྱི་རེད་དགོངས་པ་བདང་། ལྟག་པར
དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་བྱེད་མཁན་བདང་། མི་བྱེད་མཁན་གཉིས་ཀྱི་བབར་ལ་འགྲིག་འཛགས་ཡོང་རྒྱར་གོ་བསྟར་བདང
བཀའ་མོལ་གནང་རྒྱ་དེ་འདྲ་ཡོད་དགོས་ཀྱི་རེད་བསམས་པ་དེ་འདྲ་དགོངས་མཁན་ཡོད་ས་རེད། བཤེར་ན། ཁ་སང་ཕ
གིར་བཀའ་འདྲི་གནང་མཁན་ཞིག་གིས་སྐད་ཆ་བཤད་རས་གོ་བར་སྒྲོད་རྒྱ་ཡོད་པ་མ་རེད་དམ་ཞེས་ལྷོན་མའི་ཏྲི་བ
ནང་དུ་འདུག་ལ་བ་ལྟའང་ཏྲི་བ་འདི་ཡོང་གི་ཡོད། སྒྲིར་མི་ཞིག་ཡིན་ན། སྐད་ཆ་བཤད་རས་གོ་བར་སྒྲོད་རྒྱ་ཡོད་པ་ཞིག
དགོས་ཀྱི་རེད། བ་བར་གོ་བར་མ་འཛིད་མཁན་ཀྱི་མི་དེ་ཚོ་ལ་བ་ལྟ་ང་ཚོས་འཕེལ་བ་ཕྱི་ནས་ཀ་ཤས་ཀ་ཆ
ལ་ལ་ཡོ་ནང་ཁ་ལ་ཡ་ཡ་ཡ་རེད། དོལ་རྒྱལ་ཐེས་འབྲང་བ་ནང་བཙན
ཐོལ་ཕྱིག་འཇུག་ས་ལྟ་བྱ་ཁ་ལར་བཀའ་མོལ་ཁ་ནང་ཁྱེད་ཀ་ཤ
ཁ་ལ་ཡ་ཡ་ཡ་རེད། ངའི་ཉིན་མོ་དེ་སྲུ་ཀང་ཕྱི་ཚེན་ཁ་ནས་ཁ
ཁ་ལ་ཡ་ཡ་ཡ་རེད། ངའི་ཉིན་ཁ
ཁ
ཁ

རྟོག་རྟོག་བྱས་ནས་ཁ་གསལ་པོར་ཕྱས་ན། དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་བྱས་པ་འདི་འགྲིག་དགོས་ཀྱི་འདུག འདི་ང་ཚོས་ཁས་ལེན་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་པའི་དོན་དག་འདིའི་ཐེང་ལ་འབབ་དགོས་ཀྱི་ཡོད། དེ་འདྲ་བྱས་ན་ལོངས་ལྷུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ད་བར་བཀའ་སྩལ་བསྡུལ་བ་དེ་དག་དོན་མེད་ཆགས་རྒྱ་རེད། དེར་བརྟེན་ཁོང་གཉིས་དབར་ལ་ལ་ཅག་མཇོ་སར་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་ཆིག་བསྒྲིལ་ཡོང་རྒྱའི་ཆེད་དུ་དོལ་རྒྱལ་རྗེས་འབྲང་བ་ཚོར་གྱ་བཞང་ཞིག་སྒྲོད་དགོས་ཀྱི་འདུག་བསམས་པ་ཡིན་ན། གྱ་བཞང་བྱེད་རྒྱ་གང་ཡང་ལྟ་མེད། བྱས་དང་མི་བྱེད་མི་དོན་ཚན་གཉིས་རང་རེད། དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་མཚམས་འཇོག་བྱས་པ་ཡིན་ན། ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་ས་གཞི་རྒྱལ་དག་རེད། ཤད་ཆ་ཧོད་རྒྱ་གང་ཡང་ལྟ་མེད། མཚམས་འཇོག་མ་བྱས་པ་ཡིན་ན་མཚམས་འཇོག་བྱེད་མཁན་དང་མཉམ་དུ་ཚོས་དང་ཐང་ཐིང་མཉམ་སྒྲོད་བྱེད་རྒྱ་དང་། སྒྲི་ཚོགས་གཅིག་ནང་ཆུ་དང་འོ་མ་བཞིན་དུ་འདྲེས་ནས་སྡོད་ཕྱབ་རྒྱ་མེད་པ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། དེར་བརྟེན་ཆིག་བསྒྲིལ་དང་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་མཚམས་འཇོག་གཉིས་པོ་འདི་གདམ་ཁ་བརྒྱབ་རྒྱ་ཞིག་ཡིན་པ་མ་གཏོགས། དེ་གཉིས་མཉམ་དུ་འབྲོ་ཕྱབ་རྒྱའི་གནས་སྟངས་ཤིག་མེད་པ་གསལ་པོ་ཡིན་པ་འདི་ང་ཚོའི་བསམ་བློའི་ནང་དོགས་པ་རྣམ་རྟོག་མེད་པ་གསལ་པོར་མཐོན་དགོས། དེ་འདྲ་མ་ཐུང་པ་ཡིན་ན། གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་གསལ་པོ་མེད་པ་ཆགས་རྒྱའི་ཉེན་ཁ་ཡོད།

དོན་ཚན་གསུམ་པ། ༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་། ཚས་སྡེ་ཁག ཐྲིག་འཇུགས་ཁག་གི་ངོས་ནས་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་བྱེད་མཁན་དང་། མི་བྱེད་མཁན་གཉིས་ཀྱི་དབར་ལ་ཆིག་བསྒྲིལ་ཡོང་རྒྱའི་ཐབས་ཤེས་མ་གནང་བ་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མ་རེད་བསམ་གྱི་ཡོད། ཐབས་ཤེས་དེའི་ཐོག་ལ་ཞན་ཆ་ཡོད་པ་དང་། མ་འདད་བ། ཉུང་བྱས་པ་དེ་འདྲ་གཅིག་ཀྱང་ཐུང་མེད་པ་ང་བར་གི་ངོས་ནས་གསལ་པོ་བྱས་ནས་ངས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེའི་རྒྱ་མཚན་གཅིག་ནི་ཚེ་ཅི་ཡང་ན། དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་ལྷང་ཟླང་ཞུ་དེ་ལ་དུས་བཀག་གང་ཡང་བཟོས་མེད། ལྷང་ཟླང་ཞུས་པའི་རྗེས་སུ་ཁྱེད་ཀྱིས་ལྷང་ཟླང་ཞུས་པ་དེ་འཐྲིག་གི་མི་འདུག་ཅེས་སུ་གང་གིས་གསུང་གི་ཡོད་མ་རེད། དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་བྱེད་མཁན་དེ་དག་གིས་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་ཏ་རྒྱ་མཚམས་འཇོག་བྱས་ནས་དགོན་སྡེ་དང་སྒྲི་ཚོགས་གང་གི་ནང་ཚུར་ཟོག་ཡོད་རྒྱ་དེ་ཀ་དུས་ཡིན་ནའང་བྱེད་ཆོག་པ་ཞིག་རེད། ཟོག་ཚར་རྗེས་ཁྱེད་ལ་ཟླ་ཐེ་ཚན་ཞིག་ཡོད། ཁ་ཅིང་སང་ཉིན་ལ་ཆིག་ཡོད་པ་ཡིན་ན། གདན་ས་ཀ་པར་ཕྱིན་པ་ཡིན་ནའང་དེ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་རེད། དོལ་རྒྱལ་བཀག་འགོག་ཀནང་ནས་ལོ་ ༣༠ ཡས་མས་ཤིག་འགྲོ་ཡི་ཡོད། དེ་རིང་སང་ཉིན་ཡང་གཞི་ནས་ངས་ཆོར་འཐུལ་ཕྱིན་འདུག་ཐང་ཟླ་ཡི་ཡིན་རྗེར་ནས་ཡོང་མཁན་ཡོད་པ་ཡིན་ན། གདན་ས་ཁག་གི་ནང་དུ་ཡིན་ནའང་ངོས་ལེན་གནང་རྒྱང་རེད། ༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྐུ་མདུན་དུ་ཞུ་མཁན་ཡོད་པ་ཡིན་ནའང་ཕྱགས་བཙོ་བ་ཆེན་པོས་ངོས་བཞེས་གནང་རྒྱང་རེད་མ་གཏོགས། ད་ཕྱིད་རང་ཕྱིས་ཏྲག་པ་རེད། ད་ཡོད་མ་རེད་ཅེས་ནམ་ཡང་གསུང་གི་མེད། དེར་བརྟེན་ཁོ་རང་ཚོ་ནང་ཕྱིམ་དུ་ལོག་རྒྱ་དང་། ཐྲི་ཚོགས་ཕྱིར་ས (Mainstream) ནང་ཚུར་ཡོང་རྒྱའི་ཐོ་དེ་གཏུས་ཡིན་ནའང་ཕྱི་ཡོད་པ་མ་གཏོགས། ཐོ་ནམ་ཡང་བཏྲབས་མེད། ཐོ་ཕྱི་ཡོད་པ་ཅམ་མ་ཐུག། ལྷང་ཟླང་བྱས་ནས་ལོག་ཡོང་རྒྱ་དེ་སུ་ཡིན་ནའང་བྱེད་ཐུབ་པ་དང་། ལྷུབ་ཐུབ་རྒྱའི་གནས་ཐུངས་ཤིག་རྩོད་པ་དེའི་ནང་གཅིག་མཚུངས་བྱས་ནས་ལོག་ཚོག་ཚོག་ཡོད་པ་དེ་ང་ཚོ་ཆིག་བསྒྲིལ་བྱེད་རྒྱའི་ལམ་ཁ་ཆེ་ཤོས་དང་ཐབས་ལམ་བཟང་ཤོས་དེ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག ཕྱིས་སུ་ལྷང་ཟླང་ཞུ་མཁན་དེ་ཚོ་ལའང་ལྷང་ཟླང་ཞུས་རྗེས་སུ་གང་གིས་དེ་ལ་ཟླ་ཐ་དང་དམའ་འབའ་ཞིག་བྱེད་མཁན་

གདན་སར་ཁག་སོགས་ནང་དུའང་བ་བར་ཐུང་མེད། གང་ཟག་བྱེ་བྲག་པ་ད་ལྟའང་ཕེ་ཚོམ་བང་སྒོད་མཁན་དེ་འདྲ་ཡོད་རེད། དེ་དག་གིས་ག་དུས་སྒང་བློང་ཞུ་གི་ཡོད་པ་ཡིན་ནའང་དུས་ཚོད་རྒྱས་བཀག་མེད་པར་བརྟེན། ཕྱིས་འགྲོ་བ་བང་དུས་ཚོད་ཡོལ་འགྲོ་བ་དེ་འདྲ་མེད་པ་ཞིག་རེད། དེ་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་དགོངས་པ་ཆེ་བཞེས་ཀྱིས་བཞག་ཡོད་རེད་བསམ་གྱི་འདུག

ལྟག་པར་དུ་ལོག་ས་ལམ་ལྷབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གིས་ལུང་བང་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཐོག་ནས་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་བྱས་དང་མ་བྱེད་ཀྱི་ཁེ་ཉིན་དེ་ཉ་ཅང་གསལ་པོ་བྱས་ཏེ་བཀའ་ཕེབས་ཡོད། བཀའ་ཕེབས་ཡོད་པ་དེར་བསམ་བློ་ཡོད་མཁན་གྱི་མི་ཞིག་ཡིན་ན། བསམ་བློ་གཉིང་མ་ཅེས་པ་དང་། བསམ་བློ་གཉིང་མི་ཕྱབ་པའི་གནས་ཚུལ་མེད་པ་ཞིག་རེད། དེར་བརྟེན་ཆིག་བསྒྲིལ་ཆེད་འབད་བཙོན་གནང་དགོས་པ་དེ་དག་མ་འདང་བ་དང་ཞན་ཚ་ཡོད་པ་དེ་འདྲ་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མིན་པ་དེ་ང་ཚོས་གསལ་པོ་བྱས་ནས་རྟོགས་ཕྱབ་རྒྱ་ཞིག་རེད།

ཁ་ཤས་ཀྱི་བསམ་བློའི་ནང་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་མཚམས་འཛིག་བྱེད་མ་ཕྱབ་མཁན་དེ་ཚོ་ལའང་ཕན་བྱ་ཀྱ་ཡར་བྱེ་ནས་ཁོང་ཚོ་ཡང་ཐྲེ་ཚོགས་ནང་ཡོད་རྒྱུའི་ཐབས་ལམ་ཞིག་བཟོ་དགོས་ཀྱི་རེད་དགོངས་པ་བང་། ལྟག་པར་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་བྱེད་མཁན་བང་། མི་བྱེད་མཁན་གཉིས་ཀྱི་དབར་ལ་འགྲིག་འཛགས་ཡོང་རྒྱུར་གོ་བསྟར་བང་བཀའ་མོལ་གནང་རྒྱ་དེ་འདྲ་ཡོད་དགོས་ཀྱི་རེད་བསམས་པ་དེ་འདྲ་དགོངས་མཁན་ཡོད་ས་རེད། དབེར་ན། ཁ་སང་ལ་གིར་བཀའ་འདྲི་གནང་མཁན་ཞིག་གིས་སྐད་ཆ་བཤད་ནས་གོ་བར་སྒྲོད་རྒྱ་ཡོད་པ་མ་རེད་དམ་ཞེས་སྟོན་མའི་ཏྲི་བ་ནང་དུ་འདུག་ལ་བ་ལྟའང་ཏྲི་བ་འདི་ཡོང་གི་ཡོད། སྒྲིར་མི་ཞིག་ཡིན་ན། སྐད་ཆ་བཤད་ནས་གོ་བར་སྒྲོད་རྒྱ་ཡོད་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་རེད། ད་བར་གོ་བར་མ་འཕྲོད་མཁན་ཀྱི་མི་དེ་ཚོ་ལ་ད་ལྟ་ང་ཚོས་འབྲེལ་བ་བྱེད་རྒྱ་དང་གོ་བར་སྒྲོད་རྒྱའི་གནས་ཚུལ་གང་ལྟག་ཡོད་དམ་དེར་ང་ཚོས་བསམ་བློ་ཁོང་དགོས་ཀྱི་རེད། དོལ་རྒྱལ་རྗེས་འབྲང་བ་དང་བཅན་བྱོལ་སྒྲིག་འཛུགས་ལྟ་བ་ཁོང་དམ་དེར་ང་ཚོས་བསམ་བློ་ཁོང་ཚུ་ཡོད་ཀ། ཀོས་ཀཱི་ཀ་ཤ་ཁ་ཤ་ཞིག་ཡིན་ན། ཕ་ལང་ལ་ཤ་ཀ་ར་ཆ་ལ་ཤ་ནས་ཀོ་བར་ཐོན་ཡོད་ཀ། ཆ་ལ་ཤ་ནས་ཀོ་བར་ཐོན་ཀྱི་ཤ་ཁ་ཤ་ཞིག་ཡིན་ན། ཆ་ལ་ཤ་ནས་ཀོ་བར་ཐོན་ཀྱི་ཤ་ཁ་ཤ་ཞིག་ཡིན་ན། ཕ་ལང་ལ་ཤ་ཀ་ར་ཆ་ལ་ཤ་ནས་ཀོ་བར་ཐོན་ཀྱི་ཤ་ཁ་ཤ་ཞིག་ཡིན་ན། ཁ་ཤ་ཞིག་ཕ་ལང་ལ་ཤ་ཀ་ར་ཆ་ལ་ཤ་ནས་ཀོ

ལྷན་བས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ད་བར་བཀའ་སྩོལ་བ་དེ་དག་དོན་མེད་ཆགས་རྒྱ་རེད། དེར་བརྟེན་ཁོང་
གཉིས་དབར་ལ་ལ་ཅིག་མཇོ་སར་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་ཆིག་བསྒྲིལ་ཡོང་རྒྱའི་ཆེད་དུ་དོལ་རྒྱལ་རྗེས་འབྲང་
བ་ཚོར་ཀུ་བཧང་ཞིག་ལྷོད་དགོས་ཀྱི་འདུག་བས་མས་པ་ཡིན་ནམ། ཀུ་བཧང་བྱེད་རྒྱ་གང་ཡང་ལྟག་མེད། ཁྱས་དང་མི་བྱེད་
ཆེ་དོན་ཚན་གཉིས་རང་རེད། དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་མཚམས་འཛིག་ཁྱས་པ་ཡིན་ནམ། ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་ས་གཞི་
རྒྱལ་དག་རེད། ཤད་ཆ་ཧོད་རྒྱ་གང་ཡང་ལྟག་མེད། མཚམས་འཛིག་མ་ཁྱས་པ་ཡིན་ན་མཚམས་འཛིག་བྱེད་མཁན་དང་
མཉམ་དུ་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་མཉམ་ལྷོད་བྱེད་རྒྱ་དང་། ཕྱི་ཚོགས་གཅིག་ནང་ཆུ་དང་འོ་མ་བཞིན་དུ་འདྲེས་ནས་ལྷོད་
ཕྱབ་རྒྱ་མེད་པ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། དེར་བརྟེན་ཆིག་བསྒྲིལ་དང་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་མཚམས་
འཛིག་གཉིས་པོ་འདི་གདམ་ཁ་བརྒྱབ་རྒྱ་ཞིག་ཡིན་པ་མ་གཏོགས། དེ་གཉིས་མཉམ་དུ་འགྲོ་ཕྱབ་རྒྱའི་གནས་སྟངས་ཧིག་
མེད་པ་གསལ་པོ་ཡིན་པ་འདི་ང་ཚོའི་བསམ་བློའི་ནང་དོགས་པ་རྣམ་རྟོག་མེད་པ་གསལ་པོར་མཐོན་དགོས། དེ་འདྲ་མ
ཕྱང་བ་ཡིན་ན། གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་གསལ་པོ་མེད་པ་ཆགས་རྒྱའི་ཉིན་ཁ་ཡོད།

ཁ་སང་ཏྲི་བའི་ནང་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་བ་དེ་ཚོར་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྒྲི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་མི་རྒྱ་ཐོག་ནས་
ཐོག་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་བཞིན་ཡོད། རྒྱལ་ཁབ་ཚང་མའི་ནང་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་བཞིན་ཡོད། མ་འོངས་པར་བོད་དོན་
བདེན་མཐའ་གསལ་སྐབས་སྟེ་ཚན་གཉིས་ལྟ་ཏུ་ཆགས་ནས་ལྷག་བསྡད་པ་ཡིན་ན། བོད་པ་འདི་རྒྱ་གར་དང་པ་ཀི་སི
ཏན་བཞིན་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ལ་ཁ་བྱལ་འགྲོ་རྒྱ་མ་རེད་དམ་ཞེས་པའི་བསམ་ཚུལ་ཞིག་ཡོད། བསམ་ཚུལ་འདི་ཅ་ཅང་
རྣམ་རྟོག་ཀྱགས་ཆེན་པོས་སྒྲོ་བཏགས་ནས་ཐུང་བའི་ཐལ་ཆ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཐོག་ལ་འདི་འདྲ
ཞིག་ཡོང་རྒྱའི་གཞི་ཙ་དང་རྒྱ་མཚན་གཉིས་ཀ་མེད་པ་ཞིག་རེད། ཐོན་དང་པོར་བོད་ཕྱི་ནང་གཉིས་སྲུ་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་
གསོལ་ཁྱེད་མཁན་ཀྱང་ཤིས་ཐུབ་ཡོད། ཅ་ཅང་ཀྱང་འདོད་ཡོང་མཁན་ཚོ་མང་ཆེ
བ་ཅི་ཉིན་ཟླ་ལྷད་ནས་ཟླས་པ་ཧ་ལྷག་རེད། བོད་ནང་དུའང་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་མཁན་ཉིན་རེ་བཞིན་ཀྱང་ཉུང་དུ་འགྲོ
བཞིན་ཡོད། གང་ཡོད་པ་དེ་ཚོའང་ས་ཁམས་གཉིན་ནས་གང་ཡང་མིན་པར་གནས་ཡོད་ཅེ་བཞིན་ཀྱང་ལྷོ་ལྷད
ལས་དོན་ལྷང་ཟོ། ཏྲི་ལས་ལྷོ་ལས་ལྷང་ཟོ་བྱ་ཁོ་ནའི་དོན་དུ་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་བྱེད་མཁན་ཡིན་མདོག
བྱེད་མཁན་མང་ཆེ་བ་རེད་མ་གཏོགས། ཆོས་ཁོང་རྩས་པའི་གཏིང་ནས་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་བྱེད་མཁན་ཅ་ཅང་ཉུང
ཉུང་རེད། ཁོང་ཚོས་དུས་ཐུན་ཧོད་རྒྱའི་དོལ་རྒྱལ་ཐེས་འཕྲང་བ་ས་ཡ་བཞི་ཡོད་ཟིར་བ་འདི་ཚད་ལས་བཏལ་བའི་ཅམ
པ་ཞིག་རེད་མ་གཏོགས། ས་ཡ་བཞི་བཞག་ནས་འབྲུམ་གཅིག་ཀྱང་ལོང་རྒྱར་ཡང་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཐོག་ནས་ཅ
ཅང་དཀའ་ལས་ཁག་པོ་རེད་བསམ་བྱན་ཀྱི་འདུག ཡར་ནས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྒྲི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ད་ལྟ་རྒྱབ་སྐྱོར
བྱེད་བཞིན་པ་འདི་ལགོང་ས་མཆོག་གི་དབྱ་ཁྱེད་འོག་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་དང་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྒྲི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ
ཀྱིས་པོ་འདི་ཕན་ཚུན་དགྱ་ཟླིའི་ངོ་བོར་ལྟ་བཞིན་ཡོད་པའི་ཀནས་ཤ་ཁབ་ཀྱི་བྱེད་སྟངས་ཧིག་ཡིན་པ་ལས། ནམ་ཞིག
ལགོང་ས་མཆོག་དང་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྒྲི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་དབར་འགྲིག་འཛིགས་ཐུང་ནས་བོད་དོན་བདེན་མཐའ
གསལ་བའི་ཉིན་མོ་ཞིག་བཟོ་ཅིས་ཀང་ཡོད་ཅ་ཅ། ཁྱེད་ཚོས་མངོན་འདོད་ཀར་ཡང་ལྷོ་ཚོགས་པར
རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་ཧེས་ཀྱི་མ་རེད་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་དགོས་དོན་ཡང་མེད། ཁོང་ཚོས་མངོན་འདོད་ཀར་ཡང་བསྒྲབ་རྒྱ་མེད།
དེ་ཉིན་སྟེང་ཁོང་ཏུས་བའི་ནཱ་ཅང་ནས་དོལ་རྒྱལ་སྟེན་མཁན་ཀ་ཚོད་ཡོད་པ་ལམ་ས་ཅོ་ལས་ཀཱ་ལས་ཀ
ཐུ་ཏ། ཐོད་ལའི་ཀ་ཏམ་ད་ཝེའི་ནང་ཅམ་པ་ཅི་ཙམ

བཤད་ནས་བདེན་པ་གཡག་ཅམ་ཐོབ་ཡོང་རྒྱུར་བའི་དམེ་ལྟར་རེད། ཁོང་ཚོས་ཉམ་བཤད་བྱས་པའི་ཎུར་སྒྲོགས་ཀྱི་རྟེས་སུ་ཕྱིན་པའི་དོགས་པ་རྣམ་རྟོག་ཅིག་ཡིན་པ་ལས་གཞི་རྩ་ཡོད་པ་ཞིག་རྩ་བ་ནས་ཆགས་ཀྱི་མེད། ལྷག་པར་དུ་དོལ་རྒྱལ་རྟེས་འབྲང་བས་ད་ལྟའི་གནས་སྐབས་སུ་བོད་ནང་དང་རྒྱལ་ཕྱིའི་ནང་ལས་དོན་གང་དང་གང་རྩོམ་བཞིན་ཡོད་པ་དང། གང་དང་གང་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་བདེན་པའི་གཞི་རྩ་དང་དངོས་དོན་གྱི་གནས་ཚུལ་དང་མ་མཐུན་པ་ཞལ་ལྟ་ཡིན་པ་མ་གཏོགས། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད།

ཁོང་ཚོས་ཏྲི་ལ་བསྒྲགས་སྐད་འབོད་ཆེ་ཤོས་དེ་ཁོང་ཚོའི་ཚོས་དད་རང་དབང་འཕྲོག་སོང་རྒྱུ་དེ་རེད། དེ་ཅི་ཙམ་བ་ལྟ་ཚོས་དད་རང་དབང་འཕྲོག་མེད་པ་གོང་དུ་རྒྱས་ཤིང་རྒྱས་པ་ཞུས་རྒྱན། ཁོང་ཚོ་ཏང་བདེན་མིན་པའི་བཤད་ཟྭེ་ཟྭེད་ཟྭེད་ཚུལ་རྒྱར་བ་དེ་རེད། དེ་འདྲ་མིན་པ་ངས་གསལ་བཤད་ཆ་ཚང་ཞུས་རྒྱན་པ་ཡིན། ཁོ་རང་ཚོར་སྲོ་ཚོགས་ནང་མཉམ་ལྷོད་ཟྭེད་རྒྱའི་ཤོད་པ་ཡོད་ན་དེའི་ཐོག་ཏུ་ཁོ་ཀ་ཏུས་ཡིན་བྱེ་ནས་ཡིན། ཁྱེ་དང་ཁེར། ཁྱེ་གང་ཚོ་ཁ་ཤས་ཀུན་ལ་ཆགས་ཡོད། ཁོ་ཚོ་ཚོ་ཚོགས་ནང་ཚོགས་པ་གང་གི་ངོས་ནས་ཁོ་ལྟ་ཡིན་ཏེ་ཁ་ཤས་ཀ་ཡ་ཡ་ཡིན།

མ་འོངས་པར་ཁོང་ཚོས་བོད་དེ་དྲམ་བྱ་གཉིས་ལ་བགོས་ནས་ཡོགས་སྒྲ་ཕྱེ་ནས་འགྲོ་ཕྱོགས་ཀྱི་མེད་པ་དེ་ཟླར་བལྟས་ལེན་མཛོང་རེད། དེ་སྒྲ་ཡིན་རྩང་དཔོག་ཕྱོགས་པ་ཞིག་རེད། དེར་བརྟེན་ང་ཚོའི་བསམ་ཟློའི་ནང་གོང་དུ་ཞུས་པའི་དོགས་པ་རྣམ་རྟོག་དེ་དག་གཅིག་ཀྱང་མེད་པར་གཙང་མ་བཞག་ཕྱོགས་ནི་ཡང་ཡོ་ཡོད་རེད་བསམ་ཀྱི་འདུག ཀུན་མ་ཀཞག་བགོས་ཀྱི་རེད་བཟོད་རྒྱ་དེ་དངོས་ཡོད་ཀུན་ལ་ཞུ་ཡི་ཡོད་པ་རེད་མ་ཀཏོགས། དེ་ང་ཚོའི་ཕྱོགས་ཡིན་པར་བརྟེན་ཀཙང་མ་ཀཞག་བགོས་པ་དང། ཁོང་ཚོའི་ཕྱོགས་ཡིན་པར་བརྟེན་སྟོན་བཟོད་ཟྭེད་བགོས་རེད་ཅེས་དཔྱ་འཕྲེད་ཟྭེད་ཟླས་ཞུས་པ་ཞིག་མིན། དོན་ཚན་རེ་རེ་བཞིན་ང་ཚོས་རྒྱ་མཚན་དང་མཐུན་པ་དང། ཁྱིམས་དང་མཐུན་པ་དངོས་ཡོད་ཀུན་ལ་ཡིན་པ་དེ་ཞིབ་ཚགས་པོར་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ནས་ཝེབས་ཀ་སྒྲ་ཡིན་རྩང་ར་འཕྲོད་ཕྱོགས་པ་ཞིག་རེད། ཞིབ་འཇུག་ཟྭེད་རྒྱའི་འདོད་པ་མེད་པ་སྟོད་ཏུ་མ་ཅན་ཞིག་ཡིན་ཀ་ཟྭེད་རྒྱ་ཀང་ཡང་མེད།

དོལ་རྒྱལ་རྟེས་འབྲང་བ་ཁྱང་ཧས་ཧིག་གིས་ད་ལྟའི་ཟྭེད་སྟངས་འདི་རྒྱ་མཚན་དང་རིགས་པ། དངོས་ཡོད་བཅས་ཀྱི་ཀནས་སྟངས་ཁས་ལེན་ཀྱི་མིན། ང་ཚོས་བཟོད་རྒྱ་དེ་ཀ་རང་ཡིན་རྟེར་ཀ་འདི་ཡུགས་པའི་ཡ་ཚུགས་ལྟ་བ་ཞིག་རེད། དེར་བརྟེན་དེར་ཁ་ཀཏད་ཀཙོག་རྒྱ་ཅ་ཙང་ཁག་པོ་རེད། ཁོང་ཚོ་བཏང་སྐྱེས་ལ་འཛིག་རྒྱ་རེད། དེ་ལྟར་བཞག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཀྱིས་བོད་མིའི་ཕྱི་ཚོགས་ནང་ནས་ཁ་ཤས་ཟླ་ཐོན་ནས། ཟླ་ཐོན་ལའི་ཤུལ་ཁ་ཤས་ཀ་ཡ་ཡ་ཡིན། ཟླ་ཐོན་པའི་དབང་གིས་བོད་ལ་ཡོད་པ་རེད་མ་ཀཏོགས། ཁོང་ཚོ་ཚུར་མཉམ་ཟླ་ཐོན་ཆེ་བ་ཡོད་ཀ་ཡ་ཙང་གསལ་ཡོ་རེད་ཅེས་ངས་ཆོག་ཐག་ཆོད་ཡོའི་ཐོག་ནས་ཞུ་ཐུབ་རྒྱ་ཞིག་རེད། ཟླས་ཚོད་རེའུ་མིག་གཞིར་བཟུང་བྱས་ནི་ངས་ཞུ་རྒྱའི་ཟླས་ཚོད་ཐོན་པ་རེད། ངས་འདིར་མཚམས་བཞག་གི་ཡིན། ཟླས་ཚོད་ལྷག་མ་དེར་ཁྱེད་རང་ཚོས་དོགས་གཅོད་ཁང་ཏྲི་བ་ཡོད་ནི་འཐེམས་ཐོན་མེད་པར་གསྲངས་རོགས། ཐུགས་ཐུར་ཆེ། ཞེས་གསྲངས་བཤད་གནང་གྱི་མཚམས་བློ་ཆགས་ཀྱི་ཏྲི་བར་ལན་འདེབས་ཀྱང་གནང་ཡོད།།